

EYE Filmmuseum
Amsterdam

Bestuursverslag

2016

www.eyefilm.nl

Inhoud

1 /	
Inleiding – 4	
2 /	
Museale presentaties – 8	
2a /	
Filmprogrammering en distributie – 9	
2b /	
Tentoonstellingen – 16	
3 /	
Educatie – 22	
5 /	
Collectie – 34	
6 /	
Academische activiteiten – 38	
7 /	
Samenwerkingen – 44	
8 /	
Marketing en communicatie – 46	
9 /	
Cultureel ondernemerschap – 50	
10 /	
Financieel verslag en organisatie – 54	

Colofon – 60

Bijlagen /	
Partners van EYE – 62	
Leden U&EYE Fonds – 62	
Leden Business Club – 63	

Missie /

EYE is schatbewaarder, gids en pionier in de wereld van de film en de kunst van het bewegend beeld.

Visie /

EYE wil wereldwijd toonaangevend zijn in de wijze waarop film en bewegend beeld binnen een museale context worden getoond. We conserveren en presenteren film als kunst, vermaak, cultureel erfgoed en maatschappelijk document. EYE laat zien hoe bepalend bewegend beeld is voor het ervaren en begrijpen van de wereld om ons heen. Door verleden, heden en toekomst van de film te verbinden, verschaffen we de noodzakelijke context. EYE laat je anders kijken.

1 / Inleiding

foto's: © Ton Söder

Na het laatste jaar van de cultuurplanperiode 2013-2016 kijkt EYE terug op de eerste volledige periode in het nieuwe museumgebouw aan de noordelijke IJ-oever, met vier cinema's (met in totaal 631 stoelen) en meerdere expositieruimtes (Panorama en de grote expositiezaal).

Hoe is het EYE vergaan in de voorbije jaren?
Enkele highlights.

Bezoek

EYE heeft na de opening in april 2012 gebouwd aan een trouwe schare bezoekers*. Met een gemiddeld bezoekerscijfer boven de 725.000 (in 2016 zelfs meer dan 760.000!) heeft EYE zijn bestaansrecht in korte tijd bewezen. Niet alleen als culturele hotspot en nieuw Amsterdams landmark, maar ook als enig en uniek filmmuseum in Nederland, waar in 2016 voor de culturele activiteiten in het museumgebouw 547.000 duizend bezoekers zijn ontvangen. Met name het bezoek aan filmvoorstellingen is dit jaar toegenomen, mede dankzij het succes van de vertoning van de 70mm print van de *The Hateful Eight*.

Collectie

De minister van OCW, Jet Bussemaker opende op 16 september 2016 het nieuwe Collectiecentrum. Het is voor het eerst dat (nagenoeg) alle collecties van EYE in één gebouw en onder optimale omstandigheden zijn ondergebracht. Professionals en studenten kunnen zich voortaan melden bij de EYE Study en onderzoek verrichten in en naar de collectie. Ook de catalogus van EYE is inmiddels digitaal, waarmee o.a. het nationale filmarchief (EYE-D) digitaal geraadpleegd kan worden.

Presentatie

Een van de hoogtepunten in 2016 was de tentoonstelling gewijd aan het magistrale werk van de Nederlandse director of photography Robby Müller. Naast een hoge waardering van het publiek (rapportcijfer 8.4), de nationale pers (5 sterren), besteedde zelfs de New York Times een hele pagina aan de tentoonstelling van deze Hollandse meester.

*) Kwantitatief publieksonderzoek laat zien dat bezoekers hun bezoek aan EYE positief beoordelen. Het gemiddeld rapportcijfer dat aan EYE door bezoekers wordt gegeven is 8,1 en de NPS-score is hoog: plus 47 (ook in vergelijking met andere culturele partijen), hetgeen uitdrukking brengt dat ook de herhaalbezoekintentie hoog is.

Bron: Rapportage kwantitatief publieksonderzoek Motivacion d.d. 2 maart 2017.

Met gecureerde programma's als *Looking for America*, een *Kees Hin driedaagse* en een hommage aan de punk (film)cultuur en succesvolle reeksen als *EYE on Art*, de *Cinema Concerten* en *Cinimini* gaven we – wederom met passie en plezier – invulling aan onze missie en rol als gids en pionier in de wereld van de film en de kunst van het bewegend beeld.

De museale presentaties vinden hoofdzakelijk plaats in EYE, maar ook ver daarbuiten. Samenwerkingen met andere musea (bv in de *Alma Tadema-tentoonstelling* in het Fries Museum), de presentatie van (veelal digitale) restauraties op prestigieuze internationale festivals (Lyon en Pordenone) en de toenemende online beschikbaarheid van materiaal -door de groeiende beschikbaarheid van digitale films- heeft geleid tot een continue en grote beschikbaarheid van de collectie voor publiek en professionals.

Educatie

Het leren begrijpen en gebruiken van film- en beeldtaal is essentieel in onze gemedialiseerde samenleving. Als gids in een overvloedige wereld van beeldcultuur geeft EYE kinderen, jongeren en even zo goed volwassenen de kennis en vaardigheden om film te onderzoeken, te analyseren en de invloed ervan op de samenleving te begrijpen.

Een greep uit de educatieve activiteiten: familie-activiteiten (voor families met kinderen in de leeftijd 7-12 jaar), erfgoedprogramma's (*Filmjuwelen*) waar aandacht is voor de EYE-filmcollectie, deelname aan *Musea in Gebaren* (een initiatief van *Foam Fotografiemuseum Amsterdam* en *Wat Telt!*) en *HoodHero* een filmproject met jongeren uit de Bijlmer die met hun smartphone de helden in hun wijk in beeld brengen. Ook heeft het jongvolwassen team *EXPOSED* het openingsprogramma bij de tentoonstellingen verzorgd en zijn er lespakketten bij alle nieuwe Nederlandse jeugdfilms vervaardigd.

Na het succes van de eerste twee *MovieZone*-series is tijdens de *MovieZone Talent Day* de nieuwste, 26-delige YouTube-serie met Pip Pellens en Niek Roozen – *MovieZone Filmlab* – in première gegaan. Vanaf donderdag 22 december is deze serie online te zien.

EYE International

Internationale samenwerking is voorwaardelijk voor een gezond filmklimaat in Nederland.

EYE International promoot succesvol de Nederlandse filmcultuur in het buitenland.

In samenwerking met o.a. het Filmfonds en het Nieuwe Instituut is de stand voor internationale filmfestivals en -markten (dé centrale ontmoetingsc.q. netwerkplek voor de vertegenwoordigers van de Nederlandse filmprofessionals met hun internationale collega's) heringericht met louter Dutch Design, een andere kunstdiscipline die inmiddels grote internationale bekendheid en waardering heeft verkregen. Ook de marketing van de Nederlandse films heeft, onder de noemer SEE NL, een nieuwe impuls gekregen.

In 2016 waren er maar liefst 1.488 internationale festivalselecties van 537 unieke Nederlandse films op een totaal van 470 verschillende filmfestivals. Daarnaast vonden er nog eens 316 internationale vertoningen plaats in onder andere universiteiten, musea, ambassades en culturele instituten. Het totaal aantal daadwerkelijke internationale vertoningen komt daarmee uit op 4.780. meer dan negentig Nederlandse films zijn bekroond, met in totaal 168 internationale filmprijzen.

Financiën

Ook al kwamen er in de afgelopen jaren meer bezoekers in het nieuwe museum dan verwacht, de financiële positie van EYE stond in 2016 onder druk als gevolg van twee knelpunten: de hogere structurele lasten als gevolg van de digitalisering van de filmketen en de vermindering van de eerder toegezegde extra structurele subsidie voor de gestegen huisvestingslasten met € 750.000.

Dankzij twee ontwikkelingen en met ondersteuning van het Ministerie van OCW heeft EYE in de loop van 2016 de financiële huishouding op orde weten te brengen. Enerzijds heeft de aankoop van het museumgebouw de huisvestingskosten aanzienlijk omlaag gebracht. Anderzijds heeft het ministerie een structurele extra subsidie ad €1 miljoen per jaar beschikbaar gesteld ter dekking van de extra kosten ten behoeve van de digitale beheer en behoud van de filmcollectie Nederland.

Hoe nu verder?

In de beleidsnota 2017-2020 hebben we ons motto als volgt samengevat: 'consolideren en innoveren'. Innoveren om te anticiperen op technologische en cultureel-maatschappelijke ontwikkelingen, waarbij diversifiëring van zowel programma's, als publiek een belangrijk aandachtspunt is. Prioriteiten daarin zijn onder meer het ontwikkelen van nieuwe vormen van presentatie van film- en beeldcultuur en nieuwe manieren van ontsluiten van de collectie.

Consolideren wat we in de afgelopen jaren van metamorfose bereikt hebben: de artistieke en publieke successen, maar ook het realiseren van een gezonde financiële situatie.

Ook dit jaar is het enthousiasme en de betrokkenheid van onze medewerkers, hun expertise en hun intrinsieke passie voor behoud, beheer, presentatie en promotie van de film in Nederland en ver daarbuiten, weer van doorslaggevend belang geweest voor het succes van EYE.

Alexander Rinnooy Kan
Voorzitter Raad van Toezicht

Sandra den Hamer
Directeur/bestuurder

Opening collectiecentrum, september 2016
foto's: © Paul van Riel

2 / Museale presentaties

Uit het Looking for America programma, *Do the Right Thing* (Spike Lee, 1989)

Onderste foto: Uit het Looking for America programma, *The Other Side* (Roberto Minervini, 2015)

Filmprogrammering en distributie

EYE is een modern museum voor de film en film is een moderne kunst. We presenteren zowel de meesters uit het verleden, als de beloftes van de toekomst. Een combinatie van klassiek en hedendaags werk is een wezenlijke voorwaarde voor een levend filmmuseum dat er nu en in de toekomst toe doet.

De filmprogrammering kent drie hoofdlijnen:

Gecureerde programma's en retrospectieven, zoals het zomerprogramma *Steven Spielberg* en het *Marilyn Monroe*-programma, reeksen als Cinema Concerten (stille films met nieuwe scores), Cinema Egzotik (vaste cultavonden met een nog vastere publieksachterban), EYE on Art (gewijd aan de crossover tussen film en andere kunsten, veelal in samenwerking met andere kunstinstellingen) en de vaak uitverkochte Cinemini-voorstellingen op zondagochtend voor kinderen vanaf 2 jaar.

Themaprogramma's waarin maatschappelijke actualiteit binnen een cinematografische context wordt onderzocht, zoals *Looking for America* (n.a.v. de presidentsverkiezingen in de USA).

Premières en prolongatie films, veelal met context programma's en/of op bijzondere formaten (bv. de exclusieve vertoning in de Benelux van de 70mm kopie van *The Hateful Eight*).

Highlights programmering 2016

Themaprogramma's

Looking For America

In aanloop naar de Amerikaanse presidentsverkiezingen wierp EYE dit najaar in een uitgebreid thematisch programma een nieuwsgierige blik op de Verenigde Staten.

Met de verkiezing van Donald Trump als president van de Verenigde Staten, nam het programma alleen maar in urgentie toe. De visie van onafhankelijke cineasten op het Amerika van vandaag de dag blijft prikkelend en rijp voor discussie, ook na de verkiezingen.

Hoe verhoudt het aloude ideaal van een 'land of the

free and home of the brave' zich met de weerbarstige werkelijkheid? In *Looking for America* liet EYE de vertrouwde perspectieven van Hollywood links liggen en ging op onderzoek uit met de eigenzinnige cineasten van de Amerikaanse independent film. Deze makers blijven, in tegenstelling tot hun Hollywoodcollega's, niet op de hotspots hangen om verhalen over winnaars, cowboys en babes te vertellen, maar trekken ook de achterbuurten in, de gehuchten, wegrestaurants, kerken en gaybars. Daar ontmoeten we de dolers van Terrence Malick en Kelly Reichardt. De queers (in de ruimste zin van het woord) van Andy Warhol, Todd Haynes en Gregg Araki. De strijdbare Afro-Amerikanen van de LA Rebellion en Spike Lee.

De 'slackers' van Kevin Smith, Richard Linklater en Rick Alverson. *Looking for America* zat vol met films uit heden en verleden, premières, inleidingen, gasten en een speciale avond rond de verkiezingen. Voor dit programma is een samenwerking opgezet met De Correspondent.

FURY! Punk Culture

EYE vierde het veertigjarig bestaan van punk met films, optredens, een punkwandeling en een punkmuseum. Op het drukbezochte programma stonden bijna veertig films (van Jim Jarmusch' cultklassieker *Permanent Vacation* tot het recente *Pussy Riot: A Punk Prayer*), optredens van vijftien hedendaagse punkbands en voordrachten. Een van de genodigden was Don Letts, de DJ die in 1976 punk, dub en reggae samenbracht in de Londense club The Roxy. Ook filmmaker Amos Poe, regisseur van de vroege punkdocumentaire *The Blank Generation* (1976) en de gruisige speelfilm *Subway Riders* (1981), kwam naar EYE.

Zomerprogramma & retrospectieven

Steven Spielberg

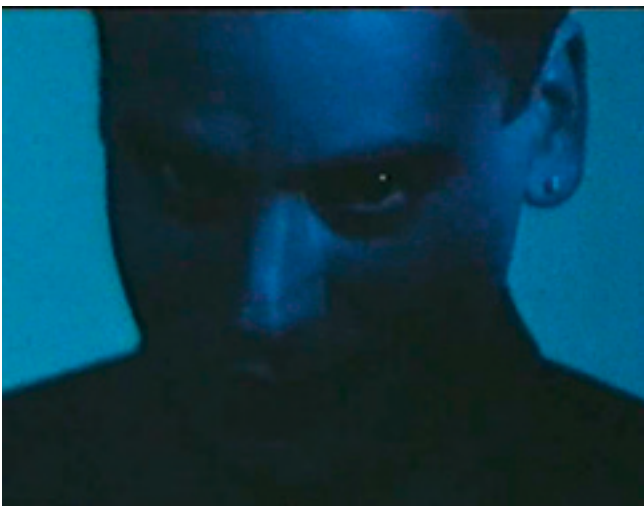
Meesterverteller Steven Spielberg stond centraal in ons traditionele Zomerprogramma. Naast veel publicitaire aandacht, waren er ook veel positieve reacties van het publiek. Want hoe bekend de Spielbergklassiekers ook zijn, zelden zijn ze nog maar op het grote doek te zien. De programmering in EYE werd mede hierom door veel mensen (jong en oud) zeer gewaardeerd. Tijdens Cannes heeft Steven Spielberg een speciale videoboodschap ingesproken die is gebruikt ter promotie van het programma. Speciale vermelding waard is de voorstelling van *Duel* – de debuutfilm van Spielberg – met een live gespeelde *music score* van Coparck.

Illustratie: Roel Smit, 2016

Pussy Riot: a Punk Prayer (Mike Lerner, Maxim Pozdorovkin, 2013)

Subway Riders (Amos Poe, 1981)

Ooit maakte Coparck een eigen soundtrack bij *Duel* in het kader van de fameuze Rocket Cinema-avonden in Paradiso. Voor dit optreden in EYE kwam Coparck weer bij elkaar en speelden ze een hernieuwde versie van hun soundtrack.

Kees Hin

Met een drie dagen durend programma rond de Amsterdamse filmer en kunstenaar Kees Hin zoomde EYE in op het oeuvre van een van de belangrijkste filmmakers van naoorlogs Nederland. De bijna 80-jarige Hin heeft zijn archief aan EYE overgedragen, dat door EYE en Beeld en Geluid ontsloten wordt. Het oeuvre van Hin is een schatkamer die een halve eeuw Nederlandse geschiedenis en cultuur weerspiegelt. Op speelse en poëtische wijze is Hin voortdurend op zoek naar de essentie van de cinema. Een selectie uit Hins oeuvre van 110 titels was te zien, waaronder *Het schaduwrijk*, *Volharding* en *De salon van het verdriet*. Er was een sneak preview van een film over Hin: *Herberg van het geheugen* van Barbara den Uyl en de wereldpremière van een film mét Kees Hin: *While Looking for the Devil* van Diego Gutierrez en Danniël Danniël. Ook is een monografie gepresenteerd.

Heddy Honigmann

Heddy Honigmann, de onbetwiste koningin van de Nederlandse documentaire, is in 2016 onderscheiden met de Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs. Ter ere van deze prestigieuze prijs hebben wij Heddy gevraagd welke films uit haar omvangrijke oeuvre zij nog een keer op het grote doek wilde zien. Daarom vertoonden wij in aanwezigheid van cast en crew, de films *Tot ziens* en *Metaal en Melancholie*.

Marilyn Monroe

In 2016 zou Marilyn Monroe 90 jaar zijn geworden. Reden genoeg voor de Nieuwe Kerk om een grote tentoonstelling aan deze actrice te wijden. EYE werkte samen met de Nieuwe Kerk en presenteerde aan het eind van het jaar een bijzonder filmprogramma met zes van haar belangrijkste films. Want hoewel Monroe (nog steeds) bekend staat als het icoon van de verleidelijkheid, was zij, naast een goede comédienne en een modern actrice, een van de eerste echte 'zakenvrouwen' van Hollywood, die zelf haar carrière in goede, zakelijke banen wist te leiden. Haar films *Busstop*, *The Misfits*, *Some Like It Hot*, *The Seven Year Itch*, en *Gentlemen Prefer Blondes* bleken een ideale filmische tijdsbesteding tijdens de kerstvakantie.

Speciale voorstellingen en evenementen

Joods Historisch Museum en EYE:
films met live muziek

De tentoonstelling *The Power of Pictures* in het Joods Historisch Museum toonde foto's, films en filmaffiches uit de vroege periode van de Sovjet-Unie. Deze kunstvormen zijn tot grote bloei gekomen, mede door steun van de communistische machthebbers die foto's en films zagen als een krachtige propagandamiddel. De wisselwerking tussen artistieke vernieuwing en politiek activisme toendertijd was zeer vruchtbaar en heeft wereldwijd de ontwikkeling van fotografie en film beïnvloed. Bij de tentoonstelling waren vier stille films uit de collectie van EYE zijn te zien.

boven: *ET* (1982), Universal Pictures. onder: *Indiana Jones and the Raiders of The Lost Ark* (1981), Paramount Pictures

Cello Biennale en EYE: *Cello & Film*

Als opmaat voor de zesde Cello Biennale presenteerden de Cello Biennale Amsterdam en EYE samen het muzikale mini-filmfestival *Cello & Film*. Van 18 t/m 25 september vertoonde EYE onder andere stille films begeleid door live cellomuziek, met als hoogtepunt een nieuwe soundtrack van 2,5 uur voor de futuristische klassieker *Metropolis* (1927) van Fritz Lang.

Bus Stop (Joshua Logan, 1956)

Some Like it Hot (Billy Wilder, 1959)

De Olympische Spelen, 1928

Hollandse Meesters

Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix woonde 23 januari in EYE de première bij van de vijfde serie van *Hollandse Meesters in de 21e eeuw*. Een reeks atelierportretten van de belangrijkste Nederlandse kunstenaars van dit moment. Ook waren alle 100 portretten, die de afgelopen vijf jaar zijn gefilmd, doorlopend te zien in alle filmzalen van EYE. De toegang was gratis.

Olympische Spelen

Op de slotavond van de Olympische Spelen vertoonde EYE een gerestaureerde, niet eerder vertoonde documentaire over de Olympische Spelen in Amsterdam (1928). Sporthistoricus Jurryt van de Vooren gaf live commentaar bij opnamen van onder meer bokser Bep van Klaveren en Johnny Weismuller (Tarzan).

Europese Dag van de Korte Film

De *Europese Dag van de Korte Film* is gevierd op de kortste dag van het jaar (21 december). Op deze dag waren er volop korte films te zien in dertig Nederlandse filmtheaters en in een groot aantal Europese landen. Het programma bevatte prijswinnende films als *Import* van Ena Sendjarevic, de Nederlandse inzending voor de Oscars en *Gratis* van Merijn Scholte Albers en Tobias Smeets, winnaar van het Gouden Kalf voor Beste Korte Film 2016. Speciaal voor kinderen was er een programma met films uit negen verschillende landen.

Premieres en prolongaties

EYE vertoonde in 2016 onder andere de volgende premières: *James White*, *El botón de nácar*, *Sketches of Siberia*, *Hitchcock/Truffaut* (bij de première van *Hitchcock/Truffaut*, waarin gelauwerde filmmakers als Martin Scorsese, Wes Anderson en Olivier Assayas vertellen over de impact van François Truffauts boek *Hitchcock/Truffaut* (1967), er waren ook films van deze klassieke regisseurs te zien). *Francofonia* (bijprogramma: *Russian Ark*), *Cemetery of Splendor*, *Heart of A Dog*, *The Assassin* + heruitbreng *A Time to Live*, *a Time to Die* en *Dust in the Wind*, *Knielen op een bed violen*, *Préjudice*, *Belgica*, *Ik wil gelukkig zijn* + bijprogramma *Fien de la Mar*, *Sobytie (The Event)* + bijprogramma *Sergej Loznitsa*, *Tanna*, *Arabian Nights: Volume 1, 2, 3*, *History's Future*, *Mountains May Depart*, *Desde allá*, *The Prosecutor the Defender the Father and His Son*, *El abrazo de la serpiente* + bijprogramma *Ciro*

Guerra, *The Land of the Enlightened*, *Évolution*, *Heart of a Dog*, *Next to Her*, *The General*, *Bodkin Ras*, *L'avenir*, *Desde allá*, *Chinatown*, *Bacalaureat*, *Riphagen*, *La tierra y la sombra*, *Een echte Vermeer*, *The Other Side*, *Fuocoammare*, *The Wailing*, *Hell or High Water*, *As I Open my Eyes*, *Tonio*, *La fille inconnue*, *Singin' in the Rain*, *Clash (Eshtebak)*, *Once Upon a Time in the West*, *Layla M.*, *Een echte Vermeer*, *Toni Erdmann*, *Hedi, I*, *Daniel Blake*, *Nocturnal Animals*, *A Quiet Passion*, *Waterboys*, *Neruda*, *Juste la fin du monde* en *Walking Distance*. Wilm Wenders was zelf aanwezig bij *Until the End of the World (Director's Cut)*.

The Hateful Eight

De 70mm-print van Quentin Tarantino's *The Hateful Eight*, is exclusief voor de Benelux in EYE vertoond en is uiteindelijk wereldwijd de best bezochte print geworden, waarvoor we zelfs de complimenten van de maestro zelf mochten ontvangen.

Reeksen en samenwerkingen

EYE Art & Film Prize

De *EYE Art & Film Prize* is een samenwerking tussen EYE en het Paddy and Joan Leigh Fermor Arts Fund sinds 2015. Deze kunstprijz van £25,000 wordt jaarlijks uitgereikt aan een kunstenaar die zich met zijn of haar oeuvre begeeft op het grensvlak tussen kunst en film, hetzij qua onderwerp, hetzij qua vorm, en is bestemd voor nieuw werk. Tijdens het Filmbal ontving de winnaar van 2016 Ben Rivers de award uit handen van juryleden Olivia Stewart en Isaac Julien.

Uit het juryrapport: 'Ben Rivers is een van de krachtige nieuwe stemmen van zijn generatie, voor wie er geen grenzen meer bestaan tussen de cinema en de andere kunsten. In zijn visueel overweldigend werk toont hij zijn engagement met onze samenleving. Ben Rivers heeft een poëtische blik, waarmee hij zich een verfijnde en invoelende beschouwer van het leven en de natuur toont.'

In 2018 zal een groepstentoonstelling worden georganiseerd met werk van de drie winnaars van de EYE Prize.

Ook in 2016 zette EYE de volgende reeksen voort:

Cinema Concert (onder andere vertoningen Buster Keaton & Fatty Arbuckle, *La coquille et le clergyman*, *En rade + Intolerance: Love's Struggle Throughout the Ages*);

EYE on Art (onder andere vertoningen van 100 jaar *Dada*, *Theresienstadt: Film of waarheid*, *Edvard Munch*, *Research Lab*, *An Evening with Toer van Schayk*, *Aiweiwei*);

Cinema Egzotik (onder andere vertoningen van *Sexy Time: Vixen! + Porky's*, *Private Dick Night – Chinatown + Murder by Death*);

Film NL (onder andere vertoningen van *Zuiderzee-werken*, *De domeinen Ditvoorst*, *De mantel der liefde*);

The Gaze, *The Royal Ballet Live*
het kinderprogramma (met o.a. *Cinemini: De sneeuwman*, *Casper* en *Emma: een vrolijk kerstfeest*).

Verder zijn vermeldingswaard de *Workshop Celluloid* (6-12 jaar), de *MovieZone Talent Day* (december) en de *MuseumJeugdUniversiteit* (zie Educatie) en samenwerkingen met diverse festivals die daarmee een aanvulling op het filmprogramma van EYE vormen, zoals daar zijn *Short Cutz Amsterdam Annual Awards*, *De dag van de dwarse film: IFFR-selectie*, *IDFA@The Oscars*, *Cinedans*, *Movies that Matter*, *Buddhist Film Festival Europe*, *KLIK! Amsterdam Animation Festival* en *Seeing Sounds: Dekmantel + KiNK*.

Distributie

De voorbije zomer besteedde EYE wederom aandacht aan films, die wel de selecties van prominente internationale festivals haalden, maar nog nooit in de Nederlandse bioscopen of filmtheaters te zien zijn geweest. Onder de naam *Previously Unreleased* heeft EYE negen van deze cinematografische parels vertoond in ons museum. Getoond zijn onder meer recente Roemeense producties van de hand van Radu Muntean en Corneliu Porumboiu en een voorbeeld van nieuwe Zuid-Amerikaanse cinema, *La última tierra*, van de Paraguayaanse filmer Pablo Lamar.

De films zijn door EYE geselecteerd uit het aanbod van de internationale festivals.

Andere films waren: *Me and Earl and the Dying Girl*, *Short Skin – I dolori del giovane Edo*, *The Forbidden Room*, *The 1000 Eyes of Dr. Maddin*, *Calvary* en *Una noche sin luna*.

Elke film is op de eerste donderdag van de maand ingeleid door een redacteur van Filmkrant Live.

EYE trok tevens volle zalen, zowel in eigen huis als in het land (meer dan 10.000 bezoekers!) met de 4K-restauratie van de film *Once Upon A Time In The West* (Sergio Leone, 1968). Maar ook de films van de Japanse regisseur Yasujiro Ozu, *Late Spring (Banshun)*(1949) en *Early Summer (Bakushu)* (1951); *The General* (Clyde Bruchnan, Buster Keaton)((1926) en *Chinatown* (Roman Polanski) (1974) deden het goed in 2016.

De Korte Film Poule (KFP)

De Korte Film Poule van EYE blijft een aanhoudend succes en wordt continu aangevuld met nieuwe films. Na een scherpe selectie zijn in 2016 weer 20 nieuwe titels aan de KFP toegevoegd, deels afkomstig uit de eigen Collectie, deels recent werk uit de serie NPO Kort!

Ook de volledige serie *Hollandse Meesters in de 21e Eeuw* is via de KFP te programmeren.

The Hateful Eight (Quentin Tarantino, 2016)

foto: © Co de Kruijf

Tentoonstellingen

Film is en blijft het vertrekpunt van het tentoonstellingsbeleid van EYE. In 2016 is aandacht besteed aan drie van de vier hoofdlijnen van het beleid. Een thematische tentoonstelling (*Celluloid*), waarin kunstenaars gebruikmaken van en reflecteren op, de specifieke kwaliteiten van analogoog filmmateriaal en de daarbij behorende filmapparatuur; een tentoonstelling gewijd aan een grote en belangrijke auteur, dit jaar D.O.P. Robby Müller en tenslotte *Close-up* en een groepstentoonstelling die een groot aantal recente film- en videowerken en ruimtelijke installaties van een nieuwe generatie filmmakers/kunstenaars in Nederland presenteerde.

Close-Up – A New Generation of Film and Video Artists in the Netherlands

EYE presenteerde van 31 januari t/m 22 mei de tentoonstelling *Close-Up – A New Generation of Film and Video Artists in the Netherlands*.

De groepstentoonstelling omvatte een groot aantal recente film- en videowerken en ruimtelijke installaties van een nieuwe generatie filmmakers/kunstenaars in Nederland.

Deelnemende filmmakers/kunstenaars waren: Melanie Bonajo, Felix Burger, Helen Dowling, Zachary Formwalt, Mariska de Groot, Hamza Halloubi, Cristóbal León & Joaquín Cociña, Amos Mulder, Florian & Michael Quistrebert, Janis Rafa, Belit Sağ, Joris Strijbos & Matthijs Munnik, Lichun Tseng en David Verbeek.

De Nederlandse film- en videokunst heeft de afgelopen jaren een belangrijke ontwikkeling doorgemaakt. Een nieuwe generatie makers die uitermate productief is, laat zien dat de scheidslijnen tussen film, video en beeldende kunst er nauwelijks nog toe doen. Wat hen verbindt is de vanzelfsprekende rol die film/video in hun werk inneemt – of dat nu een video is op een enkel scherm, op meerdere schermen of als onderdeel van een omvangrijke ruimtelijke installatie.

Eens in de twee weken maakte een Nederlandse (kunst)academie een presentatie in het *Research Lab*, een speciale ruimte in de tentoonstelling. Veelal betrof het het resultaat van een uitgebreid onderzoek, waarbij ook gebruikgemaakt is van de filmcollectie van EYE.

Master of Light – Robby Müller.

Cinematograaf van Jim Jarmusch, Lars von Trier, Wim Wenders en Steve McQueen

De daaropvolgende tentoonstelling over Nederlands beste cinematograaf Robby Müller in EYE was de eerste tentoonstelling over een cameraman, opgebouwd uit precies gekozen en gezochte fragmenten van films die hij met regisseurs als Wim Wenders, Jim Jarmusch en Lars von Trier heeft gemaakt. Naast deze fragmenten, die als grote schermen in twee- en drieluiken hoog in de ruimte waren gehangen, hebben we op monitoren tegelijkertijd een soort videodagboeken van Müller laten zien. Op grote LCD-schermen zijn speciaal voor de tentoonstelling gemaakte interviews vertoond met de regisseurs. Bovendien toonden we een film-installatie van Steve McQueen, die lange tijd als cinematograaf met Robby Müller gewerkt heeft. De tentoonstelling is goed gevallen bij een gevarieerd publiek. Opvallend is dat naast de 'omarming' van Robby Müller door de hele Nederlandse filmwereld, ook een algemener publiek de tentoonstelling zeer wist te waarderen. De critici waren lovend en beoordeelden de tentoonstelling unaniem met vijf sterren of ballen. Ook heeft de tentoonstelling, middels een nagenoeg hele pagina in de *New York Times*, in Amerika aandacht gekregen. 25.000 bezoekers (met een gemiddelde publiekswaardering van 8,4 (bron: Motivaction)) hebben de tentoonstelling bezocht.

De Groene Amsterdammer maakte een bijlage over de tentoonstelling, die ook als overdruk gratis in EYE te verkrijgen was.

Het omliggende filmprogramma van de tentoonstelling *Master of Light – Robby Müller* trok volle zalen. Met de tentoonstelling als opwarmer, wilden veel mensen 'het oog van de meester' zelf (weer) ervaren in de mooie selectie van films waar Müller als DOP aan heeft meegewerkt. Hoogtepunt was de vertoning van 'the directors cut' van *Until The End Of The World* van regisseur Wim Wenders. Dit in aanwezigheid van zowel Wenders als Robby Müller.

Celluloid – Tacita Dean, João Maria Gusmão & Pedro Paiva, Rosa Barba, Gibson & Recoder

Op dezelfde dag dat Minister Bussemaker het nieuwe EYE Collectiecentrum opende, is 's avonds – als ode aan onze eigen collectie – in het museum de tentoonstelling *Celluloid – Tacita Dean, João Maria Gusmão & Pedro Paiva, Rosa Barba, Gibson & Recoder* geopend.

Tentoonstelling *Close-Up*, januari-mei 2016,
foto's: Studio Hans Wilschut

Tentoonstelling *Robby Müller*, mei-september 2016,
foto's: Studio Hans Wilschut

Voor deze tentoonstelling zijn vier kunstenaars (duo's) uitgekozen die in hun werk gebruikmaken van en reflecteren op, de specifieke kwaliteiten van analogoog filmmateriaal en de daarbij behorende filmapparatuur.

In een tijd van bijna complete digitalisering van het bewegend beeld, vestigen deze makers juist de aandacht op de bijzondere eigenschappen van deze analoge techniek. In hun werk benadrukken zij de kracht van het geprojecteerde beeld, blazen zij het tastbare celluloid nieuw leven in en zijn zij geïnteresseerd in het aspect tijd dat in het celluloid besloten ligt.

Als museum waarin 99% van de collectie uit celluloidfilm bestaat, is het belangrijk om het publiek kennis te laten nemen van de bijzondere materiële en ontologische aspecten van analoge film en de wijze waarop deze tot stand komt en gebruikt wordt.

De kunstenaars nemen hier allen een eigen positie in, wat een beeld geeft van niet alleen de reikwijdte van dit fenomeen, maar ook van het oeuvre van de vier geselecteerde kunstenaars. In de tentoonstelling waren meer dan 32 projecties met bijbehorende projectoren en loopsystemen te bewonderen.

Van Tacita Dean, een belangrijk en bekend voorvechtster van het behoud van analoge film en de filmapparatuur, toonden we een monumentaal werk dat zij oorspronkelijk voor de grote Turbine Hall van Tate Modern ontwikkelde en dat – na de Brexit! – zijn Europese première in EYE beleefde. Verder was er werk te zien van de twee Portugese kunstenaars João Maria Gusmão & Pedro Paiva die filosofisch-poëtische films maken, waarin zij gebruikmaken van zowel de optische wetten van Isaac Newton, als de patafysica van Alfred Jarry. Ook getoond zijn een drietal bijzondere werken van Rosa Barba, waarin zij de eigenschappen van celluloid en de bijbehorende filmapparatuur stuk voor stuk ontleedt en vervolgens weer tot een geheel samen brengt.

Ten slotte was nog een tweetal werken van het Amerikaanse duo Gibson & Recoder te zien, die met een zen-achtige installatie celluloid tot een pure vorm van licht en kleur wisten te brengen. Een fraaie en substantiële catalogus, prachtig vormgegeven door Joseph Plateau, completeert deze tentoonstelling.

Wederom kreeg deze tentoonstelling in EYE mooie kritieken, zoals 'indrukwekkende tentoonstelling' (Het Parool met bijna twee pagina's) en vier sterren in NRC Handelsblad en ook dit keer weer een groot artikel in The New York Times.

Cinema (R)evolutie

Film is sinds haar ontstaan voortdurend aan technologische verandering onderhevig: van celluloid tot digital born en van zwigend smachten tot overdonderde geluidssculpturen: in de filmwereld gaat er geen jaar voorbij zonder nieuwe technische mogelijkheden.

Met *Cinema (R)evolutie* presenteert EYE een nieuwe, avontuurlijke ontdekkingstocht in het museum, waarbij deze technologische ontwikkeling van cinema, vanaf het ontstaan tot aan de mogelijkheden van overmorgen, op een toegankelijke manier wordt getoond aan een jong én oud publiek.

Het Cinema (R)evolutie project kent 11 deliverables: acht presentaties en drie routes. In 2016 zijn de volgende deliverables gerealiseerd:

EYE Explore: speeltuin in EYE

Verspreid door het gebouw hangen en staan sinds 2016 vijftien apparaten waarmee het publiek, zowel jong als oud, zelf ontdekt welke technieken de basis van film vormen. De apparaten hebben exotische namen als de phenakistiscoop, de praxinoscoop en de thaumatroop. Ze tonen magische beelden van een galopperend paard, een meisje dat touwtje springt en de gelaarsde kat.

EYE Set: setfoto's uit de collectie

Bovenaan de trappen van de Arena toont EYE nog meer dan voorheen onzichtbare schatten uit de collectie: zeven monitors tonen foto's die gemaakt zijn op de filmset van beroemde films en van films die deel hebben uitgemaakt van de tentoonstellingen in EYE.

Denk aan films als *Eyes Wide Shut* (Stanley Kubrick, 1999), *Apocalypse Now* (Francis Ford Coppola, 1979) en *More Sweetly Play the Dance* (William Kentridge, 2015). EYE geeft het publiek hiermee een bijzondere blik achter de schermen van het filmbedrijf: men ziet tientallen beroemde regisseurs aan het werk, samen met hun cast en crew.

EYE Frame: filmaffiches uit de collectie

De meer dan 47.000 unieke filmaffiches vormen een bijzondere collectie van EYE.

De verzameling bevat affiches uit de beginjaren van de film tot affiches van de laatste blockbusters en arthouse films. Op de witte wanden bij Cinema 2 en 3 presenteert EYE sinds 2016 een steeds wisselende selectie van onze filmaffiches, die aansluit op de actuele programmering.

EYE Listen

Vanaf banken – voorzien van een koptelefoon – bovenaan de trappen van de Arena duikt de bezoeker in een 3D-audiowereld: rondom hem/haar is een wereld in geluid opgebouwd. Al luisterend ontdekt de bezoeker dat hij zich in diverse filmscènes bevindt. Het zijn vijf bepalende scènes uit de filmgeschiedenis.

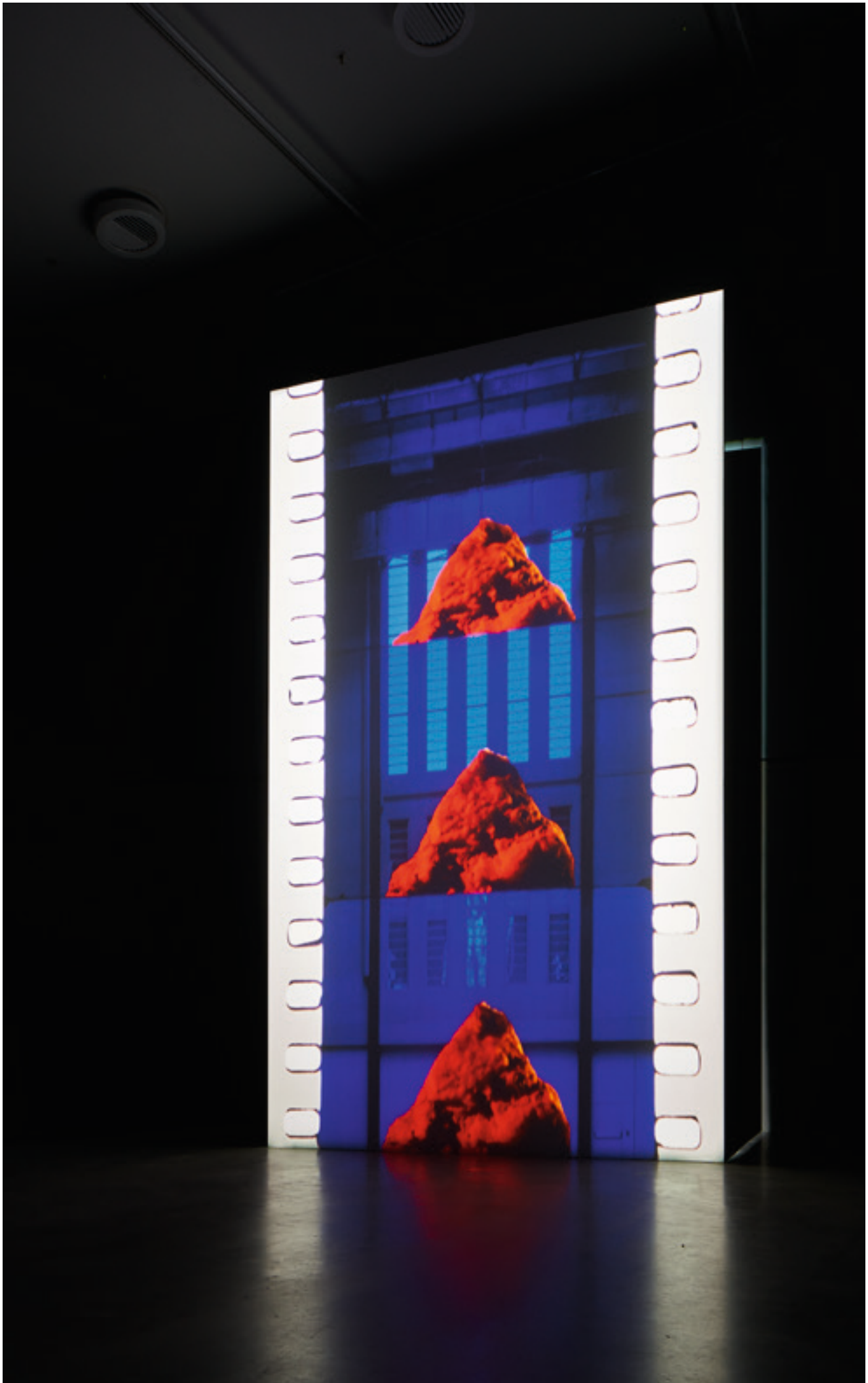
EYE Explore More: speurtocht voor kinderen

Voor kinderen vanaf 7 jaar is een nieuwe speurtocht ontwikkeld, dwars door het gebouw. De tocht zit boordevol optische illusies, opdrachten en puzzels. Kinderen krijgen een eigen boekje en potlood en gaan op ontdekkingsreis langs de EYE Explore-apparaten. Ze maken de opdrachten, spelen met de apparaten en ontdekken hoe beweging in film en optische illusies werken.

Cinema (R)evolutie is mede tot stand gekomen dankzij een eenmalig bijdrage van de BankGiro Loterij.

Tentoonstelling *Celluloid*, september-december 2016,
foto's: Studio Hans Wilschut

3 / Educatie

MovieZone Talentday, december 2016
foto's: © Françoise Bolechowski

Het leren begrijpen en gebruiken van film- en beeldtaal is essentieel in onze gemedialiseerde samenleving. Film is een toegankelijk medium en ondersteunt mensen om al op jonge leeftijd de wereld te ontdekken. Film kan, net als andere kunsten, ontroeren, vermaken en aan het denken zetten. Als gids in een overvloedige wereld van beeldcultuur geeft EYE kinderen, jongeren en even zo goed volwassenen de kennis en vaardigheden om film te onderzoeken, te analyseren en de invloed ervan op de samenleving te begrijpen.

De educatieve activiteiten van EYE zijn in twee verschillende functies onderverdeeld: de museale c.q. erfgoededucatie en de portalfunctie voor landelijke filmeducatie (quote Beleidsplan 2017-2020). Deze laatste zijn mede gefinancierd door de brancheorganisaties NVBF en FDN, middels een bijdrage die ter beschikking is gesteld uit het zgn. BTW-convenant.

Museumfunctie en portal functie

De functieverdeling in het team educatie is sinds januari 2016 aangepast. Na 3,5 jaar ervaring met het nieuwe gebouw, nieuwe doelgroepen en nieuwe projecten, was hier behoefte aan.

De indeling van het team was voorheen georganiseerd rondom kennis en vaardigheden (communicatiemedewerker, medewerker didactische inhoud, medewerker bemiddeling, adviseur, etc.). De nieuwe structuur is afgeleid van de taken en beoogde doelgroepen van de afdeling. De taken zijn onder te verdelen in twee functies: Museale functie en Portalfunctie.

De doelgroepen zijn: kinderen en families; jongeren; jong volwassenen; primair en voortgezet onderwijs (leerlingen en docenten); filmbranche (vertoners, distributeurs, producenten, filmmakers, filmprofessionals).

Met de nieuwe indeling kan educatie beter inspelen op de behoeftes van de verschillende doelgroepen en beter zichtbaar maken wat we doen met de collectie van EYE en welke activiteiten en diensten we ontwikkelen met en voor de hele filmbranche.

Hieronder een greep uit de educatieve activiteiten en diensten uit 2016

Familieactiviteiten

Met een divers weekend- en vakantieaanbod voor families met kinderen in de leeftijd 7-12 jaar laat EYE ook kinderen in hun vrije tijd op een laagdrempelige manier leren over film. Tijdens de *MuseumJeugdUniversiteit* volgen kinderen college's over virtual reality, animatie, geluidsonwerp en special effects, onderwerpen die gekoppeld worden aan de filmcollectie van EYE.

Met financiële steun van de BankGiro Loterij heeft EYE een speurtocht voor kinderen (7+) ontwikkeld. Gewapend met het prachtig vormgegeven mini schrijf-puzzel-knutselboekje én EYE-potloodje gaan de kinderen op ontdekkingsreis kriskras door het hele gebouw.

De opdrachtjes in het boekje horen bij de nieuwe zwarte EYE Explore-apparaten ('kijkers'), zoals praxinoscoop en thaumatroop. De speurtocht zit boordevol optische illusies en kijktrucs. Sommige opdrachten horen niet speciaal bij een van de apparaten, maar kunnen overal in het gebouw worden uitgevoerd. De kinderen nemen het boekje (en het potloodje) mee naar huis.

Erfgoedprogramma's

Filmjuwelen is de verzamelnaam voor alle erfgoedgerelateerde educatieprojecten van EYE. Binnen Filmjuwelen is er aandacht voor de rijke EYE-filmcollectie, die wordt ingezet als bronmateriaal. In 2016 zijn er twee nieuwe compilatieprogramma's gemaakt voor de groepen 5 t/m 8 van het basisonderwijs: *Animatie* en *Stunts*. Met dank aan de Rabobank is daarnaast de ontwikkeling van een interactief filmprogramma voor kleuters in gang gezet.

Op een speelse manier leren kinderen kijken naar audiovisuele verhalen, van honderdjaar oude films tot de nieuwste aanwinsten, van animatie tot life action.

Speciaal voor het VMBO: Wat de Vakman?!

Wat de vakman?! is een ARTtube-serie van korte video's over kunst en het ambacht, speciaal ontwikkeld voor én door leerlingen uit de onderbouw van het vmbo.

Wat de vakman?! is een samenwerking tussen ARTtube, Museum Boijmans Van Beuningen, EYE Filmmuseum, Stedelijk Museum Amsterdam, De Pont museum, VMBO Pascal Zuid, Grafisch Lyceum Rotterdam en Thorbecke Voortgezet Onderwijs. De aftrap van dit project vond plaats in EYE.

In de video van EYE staat het werk van Mariska de Groot centraal. Zij is een film/ mediakunstenaar en maakt installaties die licht naar geluid vertalen. Met bijbehorend lesmateriaal.

Speciaal Onderwijs

Een paar educatiemedewerkers heeft een opleiding gevolgd om les te kunnen geven aan kinderen op het Speciaal Onderwijs. Sindsdien zijn er verschillende groepen op bezoek geweest in het museum voor een educatief-programma op maat, bijvoorbeeld van Kentalis, een instelling die onderwijs en onderwijsondersteuning biedt aan kinderen met een taalontwikkelingsstoornis en kinderen die doof, slechthorend of doofblind zijn.

Musea in Gebaren

In het kader van Musea in Gebaren biedt EYE, samen met negen andere Amsterdamse musea, sinds september 2016 structureel programma's aan in de Nederlandse Gebarentaal.

Het project *Musea in Gebaren* is een initiatief van Foam Fotografiemuseum Amsterdam en Wat Telt!. *Musea in Gebaren* heeft tot doel het culturele aanbod in de stad Amsterdam toegankelijker te maken voor de dove en slechthorende doelgroep. Binnen het project wordt een groep dove en slechthorende jongeren opgeleid tot museumdocent. De deelnemers krijgen in een trainingsprogramma van zes weken een interne opleiding tot 'Dove Museumgids'. De deelnemers krijgen via dit leertraject de mogelijkheid om een relevante werkervaring op te doen.

Hiermee draagt *Musea in Gebaren* niet alleen bij aan een toegankelijker cultureel aanbod, maar ook aan meer werkgelegenheid voor jonge doven en slechthorenden.

Bij EYE kun je terecht voor een rondleiding in Nederlandse gebarentaal door de vaste presentatie op de benedenverdieping van het museumgebouw. De rondleider neemt zijn publiek mee door topstukken uit de collectie.

HoodHero

Educatie werkte ook samen met OneWorld voor het project *HoodHero*, een filmproject met jongeren uit de Bijlmer die met hun smartphone de helden in hun wijk in beeld brengen.

EYE ondersteunde het project met advies, jurering en inhoud.

EXPOSED

Wederom heeft het jongvolwassen team EXPOSED het openingsprogramma bij de nieuwe tentoonstellingen verzorgd. Tijdens de opening van *Celluloid* (16 september 2016) zijn er gratis rondleidingen gegeven in het Panorama in de Nederlandse gebarentaal (zie ook *Musea in Gebaren*).

In NRC Handelsblad is deze zomer een artikel verschenen over jongerencollectieven in musea. Florine Wiebenga en Femke Veeman van EYE Educatie zijn over EXPOSED geïnterviewd.

Lespakketten bij alle nieuwe Nederlandse jeugdfilms

Vanaf najaar 2016 is EYE een inhoudelijke samenwerking met het Filmfonds aangegaan. Hierdoor is het mogelijk om producenten van nieuwe Nederlandse jeugdfilms – ruim voor de releasedatum – te koppelen aan het educatieteam. Per film ontwikkelt EYE in samenspraak met de betreffende producent passende lespakketten. Het lesmateriaal vormt de brug tussen film en het onderwijs. De succesvolle boekverfilming *Meester Kikker* was de eerste film met EYE-lesmateriaal voor het basisonderwijs binnen dit traject. De openingfilm van Cinekid *Uilenbal* was de volgende in de reeks.

De lespakketten worden gratis verspreid via de site van de film, via kijk-goed.nl en via mailings naar het onderwijs. Hiermee stimuleert en ondersteunt EYE leerkrachten om op een laagdrempelige en aantrekkelijke manier aan de slag te gaan met begrijpend kijken en het creatief maken van beeldtaal.

Naast het lesmateriaal bij losse filmtitels ondersteunt EYE het basisonderwijs nog steeds met *Avonturen in het Donker*, dé lesmethode voor Film in het basisonderwijs. Deze is gratis beschikbaar voor alle basisscholen in Nederland dankzij een bijdrage van de Freek en Hella de Jonge Foundation. Het lesmateriaal is in te zetten bij alle films, ook in combinatie met de op Kijk-Goed.nl genoemde bioscoopfilms. Op Kijk-Goed.nl staat welke opdracht bij welke film past.

MovieZone

Na het succes van de eerste twee *MovieZone*-series ging tijdens de *MovieZone Talent Day* op 17 december de nieuwste, 26-delige YouTube-serie met Pip Pellens en Niek Roozen – *MovieZone Film-lab* – in première. Vanaf donderdag 22 december is deze serie online te zien.

foto: © Co de Kruijff
foto: © Corinne de Korver

foto: © Nadine Maas
foto: © Co de Kruijff

foto's: © Nadine Maas.

foto: © Martin Hoogendoorn

MovieZone biedt jongeren de mogelijkheid om hun interesse in film te ontdekken en verder te ontwikkelen. De serie maakt de kijker wegwijs in de wereld van film.

Presentoren Pip Pellens en Niek Roozen halen elke week bekende filmprofessionals naar hun studio of brengen op locatie het geleerde in de praktijk. Het wekelijkse filmmagazine vertelt ook welke films je absoluut gezien móet hebben en helpt aanstormend talent een handje op weg bij het maken van hun eigen film.

Jonge filmmakers, vloggers en reporters zijn zelf ook verantwoordelijk voor een aantal items en Woody Wonder, die vanuit een Brabantse studio de hele internetwereld veroverd, levert hieraan ook een vaste bijdrage. *Filmlab* is alweer de derde YouTube-serie van MovieZone. De voorgangers (de met een Digital Emmy genomineerde filmsoap *Max & Billy's Drill Machine Girl* en *Bardo's Filmgebeuren*) zijn op de Nationale Onderwijs Tentoonstelling bekroond met de Innovatie Award. *MovieZone Filmlab* is ontwikkeld door EYE en geproduceerd met steun van o.a. Fonds21 door NewBeTV.

MovieZone zelf onderging een complete metamorfose: de website en het logo zijn vernieuwd. Vanaf 15 november heeft ook het door EYE gecoördineerde Netwerk Filmeducatie een compleet nieuwe huisstijl en website (filmeducatie.nl).

Bij zes grote filmfestivals in Nederland (van het Nederlands Film Festival, via Cinekid tot Go Short) waren de MovieZone jongerenjury's weer actief. De vijfkoppige jury's kregen een masterclass jureren (beoordelen van films, verwoorden van je mening, debatteren, presenteren), volgden verschillende festivalonderdelen en bekeken een reeks aan films. Uiteindelijk kozen ze gezamenlijk een winnaar.

MovieZone goes international: twee MovieZone-juryleden zijn geselecteerd voor het Young European Cinephiles-team van het International Festival For Young Filmlovers Lucas in Frankfurt. Zij hebben een deel van de programmering voor hun rekening genomen.

Deskundigheidsbevordering – symposium voor filmvertoners

Op 31 mei organiseerde EYE Educatie in samenwerking met de NVBF speciaal voor filmtheaters en bioscopen een seminar over de mogelijkheden van filmeducatie, met inspirerende sprekers en interactieve sessies. EYE bood de theaters op deze manier praktische tools, zodat deze direct met filmeducatie aan de slag kunnen.

Het was een mooie manier om de landelijke functie van EYE Educatie -als het gaat om advies, lesmateriaal, filmprogramma's en onze educatieve tools voor de branche nog eens voor het voetlicht te brengen.

Zo was er aandacht voor *Avonturen in het Donker*, de website *Kijk-Goed.nl*, MovieZone, en het educatieve programma's bij de Korte Film Poule. Ook Madeleine Probst van Watershed Bristol (filmcultuur en digitale media) uit Engeland kwam aan het woord en in interactieve sessies deelden deelnemers hun kennis en ervaring, en werkten ze samen aan de hand van prikkelende vragen over filmeducatie in de bioscoop en filmtheater.

Filmeducatie.nl

De website waar het landelijke aanbod op het gebied van filmeducatie staat, is vernieuwd. De nieuwe site sluit beter aan bij de wensen van de partners van het Netwerk Filmeducatie, en de doelgroep van de site: docenten. Op filmeducatie.nl vind je relevante informatie over lerenoverbeeldtaal, ontdek je het landelijke aanbod aan filmeducatie van workshops, schoolvoorstellingen en lezingen tot lesmateriaal. Ook vinden docenten hier inspirerende docententrainingen om hun eigen deskundigheid te bevorderen.

ABCinema project (Internationaal)

Ook op internationaal niveau deelt EYE Educatie haar kennis en ervaring. In het project ABCinema werkt EYE samen met een vijftal andere Europese landen op het gebied van archief, collectie en educatie. In januari heeft EYE de projectgroep in het museum ontvangen voor een tweedaagse workshop. Er zijn good practices gedeeld, er is gewerkt aan een programma-opzet voor een bijeenkomst in Berlijn en gesproken over inhoudelijke projectonderdelen voor de komende tijd.

ABCinema project is de afgelopen twee jaar mede gefinancierd vanuit het Creative Europe-programma van de EU. Begin maart 2017 is een nieuwe aanvraag ingediend om de samenwerking ook in het derde jaar te kunnen voortzetten. Meer informatie is te vinden op de website www.abcinemaproject.eu.

4 / EYE International

Interieur Dutch Stand Berlinale, © EYE (2016)

Dutch Party Berlinale, © EYE (2016)

Internationale samenwerking is voordelig voor een gezond filmklimaat in Nederland.

We hebben als filmland met een rijke productie en rijke geschiedenis veel te laten zien en veel te delen. Film is bovendien een kunst discipline die 'makkelijk' reist en op laagdrempelige wijze onze Nederlandse identiteit en onze democratische principes van een moderne, duurzame en diverse samenleving kan verbeelden, ook in landen waar dat niet zo vanzelfsprekend is.

Zo keken in de afgelopen jaren meer dan één miljoen Chinezen naar Nederlandse films via een online filmfestival (quote Beleidsnota 2017-2020).

Selectie van Nederlandse Films op internationale filmfestivals

In 2016 waren er maar liefst 1488 internationale festivalselecties van 537 unieke Nederlandse films op een totaal van 470 verschillende filmfestivals. Daarnaast vonden er nog eens 316 internationale vertoningen plaats van Nederlandse films in onder andere universiteiten, musea, ambassades en culturele instituten. Het totaal aantal daadwerkelijke internationale vertoningen komt daarmee uit op 4.780.

Internationale Prijzen voor Nederlandse films

In 2016 zijn maar liefst 91 unieke Nederlandse films bekroond met internationale filmprijzen. Deze 91 films wonnen een totaal aantal van 168 awards.

International Film Festival Rotterdam (IFFR)

Tijdens het International Film Festival Rotterdam organiseerde EYE in samenwerking met het Filmfonds een networking event voor Nederlandse filmmakers met een film in een van de programma-secties van het IFFR aangevuld met een select gezelschap van internationale filmprofessionals (sales agenten, distributeurs, producenten, programmeurs). Tijdens een informeel diner in het Wereldmuseum, gelardeerd met diverse speeches, filmpresentaties en optredens, konden de aanwezige professionals nader kennis met elkaar maken en informatie uitwisselen over bestaande en toekomstige projecten. Naast vertoning van een showreel van de Nederlandse films in het festival, kon men ook genieten van de historische rijkdom van Nederlandse experimentele films uit de collectie van EYE. Met de komst van de nieuwe directeur van het IFFR, Bero Beijer, zet dit festival zich als vanouds in op de presentatie van films van zowel gerenommeerde filmmakers, als aanstormend talent.

Dankzij de aanwezige industrie en de verschillende initiatieven van het festival, zoals de CineMart en het Hubert Bals Fonds, is het festival een ideaal launching path voor de internationale carrière van nieuwe films en is het de ideale netwerking omgeving voor het opzetten van (minoritaire) coproducties.

Berlinale

De in 2015 in Cannes ingezette rebranding of restyling van de Nederlandse stands/paviljoens op belangrijke festivals is dit jaar gecontinueerd tijdens de Berlinale.

De Nederlandse stand kreeg een andere, meer zichtbare locatie in de Martin-Gropius-Bau, de centrale locatie van de European Film Market. Wederom is ingezet op Dutch Design als aankleding, waarbij de 'paardenlamp' van Marcel Wanders niet onopgemerkt is gebleven. Volgens de organisatie van de EFM was de Nederlandse stand de mooiste en meest indrukwekkende stand van deze editie van de markt.

Natuurlijk was de Nederlandse stand ook dé plek waar de meest up-to-date informatie over co-productiemogelijkheden met Nederland en de nieuwste Nederlandse films ingewonnen kon worden. De stand is veelvuldig gebruikt voor business meetings van het Filmfonds, de Film Commissioner en EYE International met Nederlandse en internationale filmprofessionals.

Met elf Nederlandse films en vier minoritaire coproducties in de verschillende programma's van het festival was ook de organisatie van de Dutch Drinks opportuun. Op de inmiddels traditionele eerste zaterdagavond van het festival, organiseerden EYE, het Filmfonds en de FPN gezamenlijk deze grote netwerkbijeenkomst in De Spiegel tent voor alle Nederlandse filmprofessionals en een uitgebreide selectie van internationale festival-programmeurs, distributeurs, sales agenten, journalisten en fonds- vertegenwoordigers.

Shooting Stars

De Nederlandse acteur Reinout Scholten van Aschat is door een internationale vakjury geselecteerd om deel te nemen aan het prestigieuze European Shooting Stars evenement dat jaarlijks wordt georganiseerd door European Film Promotion tijdens de Berlinale. Het evenement heeft als doel de internationale loopbaan van jong Europees acteertalent te stimuleren.

De tien acteurs en actrices die waren uitgekozen voor Shooting Stars, hebben deelgenomen aan speciaal voor hen samengestelde workshops en kennismakingssessies met belangrijke leden van de International Casting Directors Network (ICDN), agenten en filmmakers en interviews en fotoshoots met internationale media.

Cannes International Film Festival en Marché du Film

Net als in voorgaande jaren, vormt het Nederlandse Paviljoen de centrale ontmoetings- c.q. netwerkplek voor de vertegenwoordigers van de Nederlandse filmprofessionals met hun internationale collega's. Het Nederlandse Paviljoen is de thuisbasis voor EYE International, het Nederlands Fonds voor de Film, de Nederlandse Film Commissioner en (in meer bescheiden vorm) Filmproducenten Nederland, International Film Festival Rotterdam, Cinekid for Professionals en het IDFA.

Zowel de binnen- als buitenruimte is ingericht in samenwerking met het Nieuwe Instituut; met louter Dutch Design, een andere kunstdiscipline die inmiddels grote internationale bekendheid en waardering heeft verkregen. De basisinrichting is mede tot stand gekomen met hulp van de *Rijksstudio* van Het Rijksmuseum. Ook de marketing van de Nederlandse films heeft, onder de noemer *SEE NL*, een nieuwe impuls gekregen.

Networking events

Naast promotie en informatieverstrekking zijn er in nauwe samenwerking met verschillende partners ook diverse netwerkbijeenkomsten en presentaties georganiseerd voor filmprofessionals uit specifieke landen. Nederlands talent was uitgebreid aanwezig in de diverse programmasecties van Cannes. Paul Verhoeven presenteerde zijn nieuwste film *ELLE* in de officiële competitie, terwijl Michael Dudok de Wit met zijn eerste lange animatiefilm *The Red Turtle* was geselecteerd voor *Un Certain Regard*. De Nederlandse korte fictiefilm *Import* van Ena Sendijarević was geselecteerd voor *Director's Fortnight*. Natuurlijk waren er voor het festival ook weer meerdere minoritaire Nederlandse coproducties geselecteerd. Om dit alles te vieren zijn de Dutch Drinks georganiseerd. Deze receptie is de ultieme netwerkbijeenkomst tijdens het filmfestival van Cannes, met als doel om de Nederlandse filmprofessionals in contact te brengen met internationale filmprofessionals. Naast de Dutch Drinks organiseerden het Filmfonds en de FPN diverse gespecialiseerde netwerk events in het paviljoen.

Producer on the Move

Janneke Doolaard van KeyDocs werd geselecteerd om Nederland te vertegenwoordigen als *Producer on the Move* tijdens het Cannes International Film Festival.

Het *Producers on the Move* programma werd voor het 17e achtereenvolgende jaar georganiseerd door European Film Promotion in Cannes. Tijdens het vierdaagse netwerkevenement werden 20 getalenteerde en veelbelovende producenten in de schijnwerpers gezet.

European Film Promotion activiteiten

Dit jaar kwamen afgevaardigden van alle lidorganisaties van European Film Promotion, waaronder EYE International, bijeen voor een General Assembly tijdens het Cannes International Film festival. Een tweede General Assembly vond plaats in november.

Clermont-Ferrand International Short Film Festival en Annecy International Animation Film Festival

De in 2015 in Cannes ingezette rebranding of restyling van de Nederlandse stands/paviljoens is in 2016 ook ingezet tijdens de markten van Clermont-Ferrand en Annecy, de belangrijkste markten voor respectievelijk korte films en animatie. In Clermont-Ferrand leidde het nieuwe ontwerp van de stand tot extra aanloop en oogstte het veel complimenten. De Nederlandse stand is de plek waar de meest up-to-date informatie over nieuwste Nederlandse korte films ingewonnen kan worden. De stand is veelvuldig gebruikt voor business meetings van EYE International en partners SND Films, Go Short, Some Shorts, met Nederlandse en internationale filmprofessionals.

Op de MIFA (de markt van Annecy) verkreeg de Nederlands stand dit jaar een nieuwe, meer centrale plaats op de markt. Tevens is de stand in 2016 verdubbeld in omvang, waardoor er bijvoorbeeld producentenmeetings georganiseerd konden worden door het Filmfonds en de ApN (Animatie producenten Nederland). Ook maakten daardoor meer Nederlandse producenten, filmmakers en andere filmprofessionals gebruik van de stand als ontmoetingsplaats.

Dit jaar nam een record aantal partners deel aan de Nederlandse stand: EYE International, Filmfonds, ApN, HAFF, KLIK! en Cinekid. De aanwezige producenten en filmmakers hebben aangegeven dat deze Nederlandse aanwezigheid, met een meer professionele uitstraling, hen veel heeft geholpen bij het netwerken op de MIFA en tijdens het festival.

Op de Nederlandse stand kan de MIFA bezoeker terecht voor informatie over recente Nederlandse (animatie) films, co-productiemogelijkheden met Nederland en informatie over de belangrijkste Nederlandse (animatie) filmfestivals.

TIFF 2016

Toronto wordt als festival steeds belangrijker voor de Nederlandse films. Een selectie of première in Toronto vergroot de kansen op distributiesucces in Noord Amerika aanzienlijk.

Om het succes van de Nederlandse films in Toronto te vieren (dit jaar 5 NL films, waarvan 2 in competitie en 5 minoritaire co-producties), organiseerde EYE samen met het Filmfonds een netwerk evenement. Nieuw dit jaar was de umbrella stand van European Film Promotion op de TIFF market, waar Nederlandse filmprofessionals en sales agents gebruik van hebben kunnen maken.

Paris Screenings

EYE en het Filmfonds organiseerden in 2016 voor de tweede maal, in samenwerking met de Nederlandse Ambassade in Parijs, een netwerkevenement gericht op Franse film-professionals. Het dagprogramma bestond uit twee market-screenings van nieuwe Nederlandse films (*Layla M.* van Mijke de Jong en *Waldstille* van Martijn Maria Smits), die beide nog geen Franse representatie kenden. In de avond vond er een informeel, maar elegant diner plaats in de residentie van de Nederlandse Ambassadeur te Parijs. Het diner was een ontmoetingsplek voor de Franse genodigden en de Nederlandse representanten van genoemde films, de organisatoren en andere Nederlandse film-professionals.

Lyon Film Festival

Tijdens het Lumière 2016 Grand Lyon Film Festival, dat plaats heeft gevonden van 8 tot 16 oktober, is voor de 4e keer de Marché du Film Classique georganiseerd. Voor de 2e keer heeft EYE International een stand op deze markt beheerd. EYE heeft boeken geëxposeerd en op een monitor korte films en fragmenten uit de collectie laten zien. Behalve de stands zijn er ook debatten, ronde tafel gesprekken georganiseerd en is er deelgenomen aan de Journée des distributeurs. Op deze Journée des distributeurs heeft EYE een presentatie gegeven en filmfragmenten laten zien. Elk jaar heeft de stand een thema.

Het thema in 2016 vond zijn oorsprong in de publicatie van het boek: *Exposing the Film Apparatus* van Giovanna Fossati (EYE) en Annie van den Oever. De films in de stand en de presentatie hadden allemaal betrekking op apparaten, zoals film projectoren, maar bijvoorbeeld ook radio's en televisies.

European Cinema: Variety's 10 Women Filmmakers to Watch

Ester Gould is geselecteerd voor *European Cinema: 10 Women Filmmakers to Watch*, een nieuw initiatief van European Film Promotion. Voor de eerste keer bundelden de EFP, het Sydney International Film Festival en Variety hun krachten voor dit programma, waarin tien uitzonderlijke Europese vrouwelijke regisseurs en hun films werden gepresenteerd.

Ester Gould's documentaire *Strike A Pose* (geregisseerd met Reijer Zwaan, geproduceerd door CTM Docs) is vertoond.

Oscars

EYE International organiseert ieder jaar de Nederlandse selectie en inzending van de speelfilm (of lange documentaire) voor de Oscar in de categorie *Best Foreign Language Film*. Een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van diverse beroeps- en brancheverenigingen en enkele experts uit het veld, kiest de in te sturen speelfilm.

Tonio (geregisseerd door Paula van der Oest, geproduceerd door NL Film & TV) is door de selectie-commissie benoemd tot Nederlandse inzending en door EYE International ingestuurd naar de 89e Academy Awards. Ter ondersteuning van de inzending is een promotie-campagne gestart i.s.m. publiciteitsexperts in Los Angeles.

Jaarlijks worden er ook twee korte films namens Nederland ingezonden naar de Oscars. Dit zijn ieder jaar een korte animatiefilm en een korte fictiefilm. EYE International organiseert beide inzendingen en financiert tevens de kwalificatiescreenings van beide films in Los Angeles.

De korte animatiefilm is uitgekozen door vertegenwoordigers van de Vereniging van Nederlandse Animatie Producenten, het Holland Animatie Film Festival (HAFF) en KLIK! Amsterdam Animatie Festival. Dit jaar is de film *Parade*, geregisseerd door Digna van der Put en geproduceerd door het Nederlands Instituut voor Animatie (NIAf) ingestuurd in de categorie *Best Animated Short Film*.

In de categorie *Best Live Action Short Film* is *Import* (geregisseerd door Ena Sendijarević en geproduceerd door Pupkin Film), ingezonden naar de *Academy of Motion Pictures, Arts and Sciences* (AMPAS). De selectiecommissie bestond uit professionals uit de korte film branche.

Ten slotte is de lange documentaire *A Family Affair* (geregisseerd door Tom Fassaert en geproduceerd door Conijn Film) ondersteund om mee te kunnen doen aan de Oscars.

De film ontving financiële steun van zowel EYE als het Filmfonds voor de theatrical release in de Verenigde Staten, een voorwaarde voor een lange documentaire om zich te kwalificeren voor de Oscars.

Netherlands Online Film Festival – One Touch

Voor de derde maal organiseerde EYE International samen met de Nederlandse Ambassade in Beijing dit online festival van Nederlandse films. De website www.qq.com was hierbij voor de tweede keer onze partner. Acht speelfilms en documentaires zijn Chinees ondertiteld en waren het gehele voorjaar elk een maand te bekijken door het Chinese publiek.

In aanwezigheid van Daan Schuurmans is het festival geopend met *Finn* (geregisseerd door Frans Weisz en geproduceerd door Flinck Film).

Semana de Cine Holandés

Ook de zesde editie van deze filmweek is tot stand gekomen in nauwe samenwerking met de Cinemateca de Cuba, dat ook nu weer de locatie was van het evenement en de Nederlandse Ambassade te Havana. In aanwezigheid van enkele Nederlandse filmmakers is het programma van twaalf Nederlandse speelfilms en documentaires aan het Cubaanse publiek aangeboden, alle voorzien van Spaanse ondertitels. Frank Lammers opende met de film *Michiel de Ruyter* de filmweek. Zijn aanwezigheid was een groot succes. Ook omdat hij werd herkend uit de openings-films van de vorige editie *De Marathon*. Lammers heeft behalve het geven van uitgebreide Q&A's ook een bezoek gebracht aan de Internationale Filmschool in Cuba. Lucia Rijker en Marieke Niestadt waren aanwezig in Cuba voor de documentaire *Bittersweet*. Veel aandacht voor de film, bij zowel de Cubaanse sportbond als bij de Cubaanse filmfaculteit, waar zij beiden een workshop hebben gegeven.

Interieur en Exterieur Dutch Paviljon, © EYE (2016)

Paris Screenings, © EYE (2016)

5 / Collectie

Collectiecentrum, 2016
foto: © Hanneke Kloosterhuis

EYE, de schatbewaarder van de film in Nederland, heeft een archieftaak én een museale taak.

De archieftaak betekent dat we het nationale film-erfgoed, van 1895 tot vandaag, beheren. Binnen de museale taak maken we keuzes gebaseerd op inhoudelijke, artistieke, historische, culturele en maatschappelijke criteria.

EYE onderscheidt vijf aandachtsgebieden in de collectie: de Nederlandse film, internationaal kunstzinnige en/of historisch relevante cinema, stille film, experimentele film en Expanded Cinema. Als ware goudzoekers onderzoeken de curatoren ook de minder bekende onderdelen van de collectie, vaak in samenwerking met externe onderzoekers en/of gastcuratoren. Dat leidt met regelmaat tot unieke vondsten en restauraties zoals recent *Fietsen naar de Maan* (Jef van der Heijden, 1963), *Herwinnen door Werk* (Alex Roosdorp, 1945) en de verloren gewaande Britse speelfilm *Love, Life and Laughter* uit 1923 (quote: Beleidsplan 2017-2020).

Collectiecentrum

Met de officiële opening door minister Jet Bussemakers van OC&W op 16 september is het nieuwe Collectiecentrum officieel in gebruik genomen. Bij die gelegenheid maakte de minister bekend dat er voor 2016 incidenteel en de jaren na 2017 structureel extra geld ter beschikking aan EYE is gesteld om het filmerfgoed ook in het digitale tijdperk houdbaar, bruikbaar en zichtbaar te maken. Sinds juni werkten de collega's van de sector Collecties al in het gebouw aan de Asterweg (op korte afstand van EYE in Amsterdam Noord). In september is gestart om de barcodes van de filmblikken te koppelen aan de nieuwe locaties waardoor de Collectie weer optimaal beschikbaar is voor publiek en professionals. Op 27 oktober opende het nieuwe Collectiecentrum voor het publiek, met diverse presentaties en activiteiten, zoals filmvoorstellingen, scan- en restauratiedemonstraties, rondleidingen door de depots en de EYE Study.

Het Collectiecentrum herbergt werkplaatsen voor de restauratoren, conservatoren en collectie-medewerkers. Het ontwerp van de hand van architectenbureau Cepezed sluit aan bij de functie: gesloten wanden voor de depots (met optimale opslag- en bewaarmoments) en een glazen pui, waarachter de werkplekken en de studiezaal, de EYE Study, zich bevinden.

Het Collectiecentrum is het expertisecentrum voor journalisten, filmmakers, studenten, wetenschappers en professionals, die zich bezighouden met filmproductie en/of filmconservering en onderzoek. Toegang voor externen is mogelijk op afspraak.

Samenwerking Stichting Vluchtelingenwerk

In samenwerking met Vluchtelingenwerk Nederland hebben 10 statushouders vrijwillig meegeholpen met het barcoderen van (een deel van de circa 225.000) filmblikken.

De vluchtelingen zijn afkomstig uit Tibet, Afghanistan, Iran en Syrië. De vluchtelingen hebben door het werken bij EYE de Nederlandse taal kunnen oefenen, ervaring opgedaan in een Nederlandse werkomgeving en contacten met Nederlanders gelegd. Voor vijf (!) personen is een plek gecreeerd bij de afdeling Facilitair. Een goede samenwerking, waar zowel de statushouders als EYE veel baat bij hebben gehad.

Bologna (Italië)

Eind juni, begin juli heeft traditiegetrouw het jaarlijkse archieffestival *Il Cinema Ritrovato* in Bologna plaatsgevonden. Dit jaar is het festival voorafgegaan door het jaarlijkse FIAF-congres. EYE heeft, ondanks de sluiting van de collectie, dit jaar maar liefst vijftwintig films op het festival vertoond, waaronder de in 2009 door Frank Herrebouts en Leo van Maaren samengestelde *found footage*-film *De bankroet jazz*, naar een nooit verfilmd scenario van Paul van Ostaijen. Andere titels die op het festival te zien waren, zijn *Signori giurati* (Giuseppe Giusti, Italië, 1916), *Heidenröschen* (Frans Hofer, Duitsland 1916), *De Hawaianeilanden in vogelvlucht* (Lyman H. Howe, VS 1916) en *Staalfabrieken Krupp* (Duitsland 1919).

Pordenone (Italië)

In Pordenone (oktober) vertoonde EYE dit jaar op het festival *Le Giornate del cinema muto*, 26 films in verschillende sub-programma's. Veel van de korte films zijn onderdeel van compilatie-programma's. *Riders Of The Night* (John H. Collins, 1918) is de enige lange speelfilm in het programma. De 'EYE-Desmet'-special van dit jaar heet *Money Makes the World Go Round*.

EYE-medewerker Jeroen de Mol presenteerde in Pordenone het EYE ArQive, ons nieuwe digitale archief, tijdens het zogenaamde *collegium*.

Twee nalatenschappen in één maand

In augustus ontvielen ons kort na elkaar twee personen, die ieder op zich een belangrijke bijdrage hebben geleverd aan de Nederlandse filmgeschiedenis: Ab van Ieperen (23 juli) en Marijke Jongbloed (18 augustus).

Ab van leperen (1944) was al sinds de jaren '60 gek op film. Hij meldde zich aan voor de Filmacademie (in 1966), maar haakte na enkele maanden af. Dat weerhield hem niet scenario's te schrijven voor zichzelf en voor anderen. Ook schreef hij artikelen over film, aanvankelijk voor *Skoop*, later voor *Vrij Nederland*. Hij interviewde alle groten uit de filmwereld; een aantal van deze interviews is gebundeld in twee boeken. Zijn nalatenschap (geschonken aan EYE door zijn zus Manja Bisschops) bestaat, ondanks zijn staat van dienst als auteur, 'slechts' uit 16 verhuisdozen gevuld met foto's, één verhuisdoos met soundtracks op LP, enkele archiefstukken en twee filmblikken.

Marijke Jongbloed (1956) was een gedreven documentairemaakster, die al vanaf haar eerste film zowel nationaal als internationaal succes oogstte. 'Met haar eindexamenfilm *Stap voor stap*, over vijf ambitieuze jonge mensen die droomden van een carrière als danser, had ze meteen succes. De film werd geselecteerd als de Nederlandse inzending voor de Oscars in 1981. Later maakte ze twee vervolgfيلمs, *De volgende stap* (1992) en *Dans voor het leven* (2011) waarvoor ze haar hoofdpersonen weer opzocht' (uit: *Opzij*, 23-8-2016). In de jaren 90 trok ze de aandacht door het vierluik *Fatal Reaction*, die te zien was op meerdere gerenommeerde filmfestivals (zoals de meeste van haar films). De nalatenschap is gedoneerd door collega-filmmaakster Eline Flipse en bestaat uit een dertigtal dozen van verschillend formaat, voorzien van opschriften. Een bijzondere aanvulling op de archief-collectie van EYE.

Schenken

Anthony McCall, aan wie EYE in 2014 een tentoonstelling wijdde, heeft een van zijn installaties aan EYE geschonken (met rechten op gebruik/presentatie in EYE).

Op 18 maart tekenden EYE en de erven van kunstenaar Bas Jan Ader een depotovereenkomst.

UNESCO Wereld Audiovisueel Erfgoeddag 27 oktober in het Collectiecentrum

Tijdens de UNESCO Wereld Audiovisueel Erfgoed Dag heeft EYE laten zien wat er allemaal bij komt kijken om het kwetsbare filmerfgoed te conserveren en te restaureren.

EYE-D

EYE heeft een eigen digitaal archief genaamd EYE-D. In EYE-D is al het digitale materiaal bewaard en vanuit dat systeem kan nu ook digitaal materiaal worden uitgeleverd.

Het systeem is gekoppeld aan de catalogus van de collectie Collection EYE (CE). Hierdoor kan ook materiaal dat eerder niet toegankelijk was, digitaal uitgeleverd en vermarkt worden.

Diverse andere (buitenlandse) vertoningen

Stichting Jerome Seydoux vertoonde van 3 tot en met de 22 december een programma over vrouwen en hun emancipatie. Het programma, samengesteld door Mariann Lewinsky, bevatte elf films uit de EYE-collectie: naast *Shoes* (1916) door Lois Weber ook korte films en *Vittoria o morte* en *The Woman of Tomorrow* (1914) uit de Desmet-collectie.

Een presentatie van de recente EYE-publicatie *Fantasia of Color in Early Cinema* vond plaats in Istanbul. Net als in eerdere presentaties in Amsterdam, Toulouse en het meest recent in het MoMA in New York, omvat dit evenement een screening van een selectie van de films die in het boek voorkomen, begeleid door live muziek.

Aan het begin van 2015 ontving EYE de complete vroege werken van multimediakunstenaar Joost Rekveld (www.joostrekveld.net). Na ontvangst is EYE onmiddellijk begonnen met het conserveren van deze abstracte films: # 2 (Joosts eerste film geschoten op Super8); VRFLM; # 5 en # 7. De gerestaureerde vroege films zijn in première gegaan binnen de reeks *EYE on Art*, op een avond samengesteld door Joost Rekveld.

EYE heeft een zeldzame film met *The Velvet Underground* gerestaureerd: *Venus in Furs* van Piero Heliczer, dichter, uitgever, acteur en filmmaker. Ondanks zijn banden met Andy Warhol, *The Velvet Underground* en Jack Smith, is zijn werk als filmmaker relatief onbekend gebleven. De film was in januari 2016 te zien als onderdeel van een theaterstuk dat dochter Wynn Heliczer heeft geproduceerd, genaamd *The Missing Beat*, geïnspireerd op haar vader.

EYE was afgevaardigd in Toulouse voor het *Zoom Arriere Festival*, voor een Ottoman-screening op het *Tromsø Silent Film Festival*, op *Lumiere Festival* (Lyon) en op het *London Film Festival* i.h.k.v. een bijeenkomst over vroege kleuren: *Dutch Types* en *Les grandes eaux de Versailles*.

Op 1 oktober opende de Alma Tadema-tentoonstelling in het Fries Museum, met fragmenten uit onze films over de Romeinse periode (samengesteld door Ivo Blom). De schilderijen diende niet zelden als inspiratie en/of voorbeeld voor regisseurs van Hollywood-films die speelde in de Grieks-Romijnse oudheid.

Filmmaakster Jacomien Kodde maakte een documentaire over Paul en Menno de Nooijer, getiteld *Het laatste kunstje*. De film ging in première op het festival Film by the Sea. In de documentaire is veel archiefmateriaal uit EYE opgenomen.

NIAf-project

Eind 2016 sloot EYE het NIAf-project af. In 2013 nam EYE de NIAf-collectie over nadat het NIAf ophield te bestaan. Met steun van OC&W kon EYE de volledige collectie, bestaande uit zo'n 200 strekkende meter aan filmgerelateerde materialen

foto's: © Paul van Riel

overnemen (cels van films van Paul Driessen, artwork van Piet Besselsen, animator in de Toonder studio's, affiches en foto's etc.) en circa 1500 films (in allerlei formaten: digitaal, 8, 16 en 35 mm, onder andere de collectie Gerrit van Dijk en de films van Monique Renault) waarna deze zijn geborgd en deels ontsloten. De ontsluiting van de collectie bestond uit het clearen van de rechten, selectie en digitalisering van in totaal 150 animatiefilms uit de NIAf-collectie. Per 1 januari 2017 is de NIAf-collectie een integraal onderdeel van de collectie- en presentatieactiviteiten van EYE.

EYE on ARTtube

EYE neemt deel aan het online platform ARTtube (www.arttube.nl), een collectief videokanaal voor kunst en design door musea in Nederland en België. In het EYE-project *The Machine Room* verkenden twee interactieve-designstudenten, Bram Bogaerts en Jesper Vos van de kunst-academie ArtEz in Arnhem, de computerkunst en het behoud ervan, met het oeuvre van Bart Vegter als case study. Deze installatie werd in maart 2016 in onze tentoonstellingsruimte getoond.

Uitbreng van dvd's

EYE bracht een dvd uit van het werk van Karin Wiertz & Jacques Verbeek, deze doordachte, met de hand vervaardigde experimentele films getuigen van een eigenzinnige en non-conformistische houding van deze makers.

De Cineteca Bologna heeft ook dit jaar weer een dvd uitgebracht: *Grand Tour Italiano* is een dvd vol travelogues uit Italië. EYE leverde 8 titels, waaronder *Industrie des marbres à carrare* en *Amalfi*.

EU voorzitterschap

Europe Endless Express

EYE verzorgde de bioscoopprogrammering in een treinwagon binnen het project *Europe Endless Express*. In het project, georganiseerd door Club Interbellum, is het culturele stokje overgedragen van Amsterdam naar Bratislava in het kader van het wisselende voorzitterschap van de EU. Op de kade voor EYE heeft op 30 juni een zgn. uitzwaai-evenement voor de passagiers van de trein plaatsgevonden.

6 / Academische activiteiten

Visions d'art: 3. *La Fée aux étoiles* (FR, 1902, Pathé Frères), EYE collectie

L'Album merveilleux (FR, Gaston Velle, 1905, Pathé Frères), EYE collectie

Op wetenschappelijk gebied bekleedt EYE een sterke positie. De academische functie heeft zich de afgelopen jaren flink kunnen ontwikkelen mede dankzij de installatie van de leerstoel Filmerfgoed en Digitale Filmcultuur aan de Universiteit van Amsterdam. Dit professoraat wordt ingevuld door de hoofdconservator van EYE, Giovanna Fossati. Een dergelijke gecombineerde functie van hoogleraar en hoofdconservator is uitzonderlijk binnen de internationale filmarchiefwereld en vormt een ideale schakel tussen de restauratiepraktijken van EYE en het wetenschappelijk onderzoek aan de UvA. Met het academisch beleid streeft EYE ernaar onderzoekers en studenten optimaal toegang te verschaffen tot de collectie en expertise binnen het filmarchief.

De samenwerking met de UvA richt zich onder meer op de *Masteropleiding Preservation and Presentation of the Moving Image*, de jaarlijkse EYE International Conference, de openbare collegereeks *This is Film! Film Heritage in Practice* en de academische boekenserie *Framing Film*.

Ook participeren EYE en UvA gezamenlijk in verschillende nationale en internationale onderzoeksprojecten die noodzakelijk zijn voor het kunnen toepassen van innovatieve methodes bij het restaureren, digitaliseren en ontsluiten van de collectie.

Masteropleiding Preservation and Presentation of the Moving Image (P&P)

Sinds 2003 is EYE als medeoprichter betrokken bij de organisatie en invulling van de Engelstalige duale master *Preservation and Presentation of the Moving Image* aan de Universiteit van Amsterdam. In 2016 heeft een internationaal gezelschap van 16 eerstejaarsstudenten verschillende colleges in EYE gevolgd. De studenten komen van over de hele wereld, van Egypte, Australië, Hongarije tot Amerika. EYE heeft hoorcolleges verzorgd over onderwerpen als *Access and Reuse*, *Film Preservation and Restoration* en *Collection and Collection Management*.

De studenten hebben daarnaast praktische workshops gekregen in het EYE Collectiecentrum, waaronder een *Archival Film Handling Skills* workshop. Enkele tweedejaarsstudenten hebben in 2016 bovendien vier maanden stage gelopen bij de afdeling Collectie. Hierdoor hebben ze de mogelijkheid gekregen om onder begeleiding van curatoren, restauratoren en digitale filmspecialisten verdere praktijkgerichte werkervaring op te doen. Dit stageprogramma is mede mogelijk gemaakt door het Gieskes-Strijbis Fonds.

Leerstoel Filmerfgoed en Digitale Filmcultuur

Op 28 oktober 2016 heeft Giovanna Fossati met de inaugurele rede *Film Heritage Beyond the Digital Turn* officieel haar leerstoel Filmerfgoed en Digitale Filmcultuur bij de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam aanvaard.

De combinatie van hoofdconservator en hoogleraar is uitzonderlijk binnen de wereld van internationale archieven. De functie fungeert als een verbindingschakel tussen de filmrestauratie-praktijk van EYE en het wetenschappelijk onderzoek van de UvA en beoogt studenten en onderzoekers beter de weg naar

het archief te leren vinden. In de redevoering stond de impact van digitale technologie op het behouden, restaureren en ontsluiten van filmerfgoed centraal. De tekst van de oratie is online beschikbaar in de Oratiereeks van de UvA.

EYE College – This is Film! Film Heritage in Practice

EYE en de Universiteit van Amsterdam presenteerden van 4 februari tot en met 10 maart 2016 voor de tweede keer een openbare collegereeks over filmrestauraties en filmerfgoedprojecten.

In een serie van zes lezingen besprak Giovanna Fossati op toegankelijk wijze verschillende recente restauratieprojecten en presentatievormen van filmerfgoed, variërend van pre-cinema tot recente experimentele films en Hollywoodklassiekers. Naast reguliere bioscoopprojecties kwamen ook filminstallaties en tentoonstellingen van film en filmapparaten aan bod.

Bij ieder college is een film vertoond, vaak met live muziek, en was een gastspreker aanwezig (onder andere Shawn Belston, vicepresident en uitvoerend directeur Film Preservation bij Twentieth Century

Fox). Daarnaast leverden verschillende curatoren en medewerkers van EYE een bijdrage aan het programma. De reeks is financieel ondersteund door het Amsterdam Centre for Cultural Heritage (ACHI) en Amsterdam School for Cultural Analysis (ASCA).

Internationaal Symposium Exposing the Film Apparatus

Eens per jaar is EYE het toneel van een grote internationale conferentie voor filmwetenschappers, archivariissen, curatoren en restauratoren. De conferenties worden georganiseerd in samenwerking met binnen- en buitenlandse partners uit zowel de wetenschappelijke wereld als de film-erfgoed-praktijk. Vanwege de verhuizing naar (en opening van) het nieuwe EYE Collectiecentrum organiseerde EYE in 2016 een kleinschaliger internationaal symposium rondom de presentatie van het boek *Exposing the Film Apparatus – The Film Archive as a Research Laboratory*, samengesteld door Giovanna Fossati en Annie van den Oever. Dit boek bestaat uit een verzameling essays over historische en hedendaagse filmapparatuur en mediatechnologieën en bevat bijdragen van 32 internationale auteurs, onder wie collectiespecialisten, conservatoren, operateurs en academici uit verschillende disciplines. Tijdens het symposium gaven vijf auteurs een presentatie over onderwerpen variërend van draagbare Ciné-Kodak camera's tot groter postproductiematerieel zoals 35mm filmprinters.

Publicaties in de serie Framing Film

EYE is actief betrokken bij de uitgave van (wetenschappelijke) publicaties in boekvorm, tijdschriften en online. Sinds 2009 heeft EYE een eigen academische boekenreeks getiteld *Framing Film*. De serie bestaat uit theoretische en analytische boeken op het gebied van restauratie, conservering, archief- en presentatiepraktijken die aansluiten bij het werk van EYE. *Framing Film* wordt uitgegeven in samenwerking met Amsterdam University Press (AUP). In 2016 zijn er binnen deze reeks drie nieuwe publicaties verschenen *Exposing the Film Apparatus*. *The Film Archive as a Research Laboratory* samengesteld door Giovanna Fossati en Annie van den Oever (2016), *Humour and Irony in Dutch Post-War Fiction Film* door Peter Verstraten (2016) en *The Conscience of Cinema. The Works of Joris Ivens 1912-1989* door Thomas Waugh (2016).

In 2016 heeft een uitgave binnen de reeks de Louis Hartlooper Prijs voor Beste Filmpublicatie 2016 gewonnen. Het boek *Filming for the Future. The Work of Louis van Gasteren* (Patricia Pisters) is

in het juryrapport geroemd als een 'prachtig eerbetoon' en een 'absolute aanrader'.

De Louis Hartlooper Prijs is bedoeld voor publicaties die een stimulerende bijdrage leveren aan het denken over cinema en aan de verdieping van de Nederlandse filmcultuur. Op de short list voor deze prijs stond een tweede boek uit de serie, *Humour and Irony in Dutch Post-War Fiction Film* van Peter Verstraten, en eveneens het Filmjaarboek 2015/2016 dat tot stand is gekomen met steun van EYE.

De redactie van het Filmjaarboek was in handen van Mariska Graveland (EYE) en journalist Hans Beerekamp. Tenslotte is dit jaar *Fantasia of Color in Early Cinema* van Tom Gunning, Joshua Yumibe, Giovanna Fossati en Jonathon Rosen genomineerd door de Britse Kraszna-Krausz Foundation voor Best Moving Image Book 2016.

Overige publicaties

Met Amsterdam University Press en enkele universiteiten is EYE ook medeoprichter en partner van NECSUS – European Journal of Media Studies, een online Engelstalig tijdschrift op het gebied van film-, televisie- en mediastudies. Het initiatief wordt actief ondersteund door NECS (het Europese netwerk voor film- en mediastudies), Research School for Media Studies (RMes) en NWO, dat geldelijke ondersteuning inbrengt. Het tijdschrift is thematisch samengesteld en verschijnt twee keer per jaar. In 2016 waren de thema's *Home en Small data*. NECSUS moedigt auteurs aan om digitale archieven en audiovisuele data en materialen in hun artikelen te betrekken. De structuur van de website maakt een interactieve omgang mogelijk: men kan blogs plaatsen, video-essays insturen en vrijwel alle vormen van social media integreren. Daarnaast hield EYE in 2016 voor verschillende doelgroepen een aantal thematische blogs bij, zoals het Collectieblog, EYE on Art en EXPOSED. Ook is er een EYE Collections Facebookpagina gelanceerd waarop EYE medewerkers iedere week nieuwsberichten posten over collectie-gerelateerde onderwerpen. Op deze manier worden bijzondere collectiestukken (film, foto of apparaat) uitgelicht en activiteiten in het EYE Collectiecentrum (bijvoorbeeld colleges, presentaties, of de start van een onderzoek) onder de aandacht gebracht.

Academische bijeenkomsten in EYE

Colleges Media & Cultuur

Ieder jaar komen ruim honderd eerstejaarsstudenten Media & Cultuur (UvA) naar EYE om films die

binnen het vak *Media Culture in Transformation* zijn besproken op het grote doek te zien.

In 2016 hebben deze bijeenkomsten een geheel nieuw format gekregen. In plaats van het film-geschiedeniscanon stond dit jaar de collectie van EYE centraal. Ieder college was vormgegeven rondom een bepaald thema dat een binaire tegenstelling bevat, zoals *speech-print*, *proximity-distance*, *still-moving*, *spectacle-narrative*, *recorded-live*, *viewer-user*, *analog-digital*.

Aan de hand van deze thema's hebben vier EYE curatoren, ieder op een hun eigen werkgebied, bijzonder materiaal uit de collectie geselecteerd. Elk college bestond uit een aantal korte films en één hoofdfilm en al het materiaal werd door de curatoren persoonlijk van context voorzien.

Research Group Moving Images: Preservation, Curation, Exhibition

In 2016 vond een aantal bijeenkomsten van de Research Group *Moving Images: Preservation, Curation, Exhibition* in het EYE Collectiecentrum plaats. Deze onderzoeksgroep binnen de Amsterdam School for Cultural Analysis (ASCA) staat onder leiding van Giovanna Fossati en Eef Masson.

In deze sessies bespreken leden van de onderzoeksgroep kwesties rondom conservering en presentatie van bewegend beeld. De bijeenkomsten vinden ongeveer vijf keer per jaar plaats en een paar sessies zijn gereserveerd voor gastlezingen van (internationale) sprekers.

AMIA Student Chapter Talk

Op 15 november zijn de analoge filmprojectoren in de nieuwe filmzaal van het EYE Collectiecentrum voor het eerst officieel in gebruik genomen tijdens een lezing van Mark Toscano (curator en film-restaurator van het Academy Film Archive) voor P&P-studenten. De presentatie ging over *Artists' film in the Academy Film Archive* en Toscano liet hierbij een aantal bijzondere 16mm-films uit hun collectie zien. De bijeenkomst is georganiseerd in samenwerking met de AMIA Student Chapter aan de Universiteit van Amsterdam.

Workshop From Matter to Mind

Sinds 2014 is EYE betrokken bij het promotieonderzoek *Early Cinema and cognitive creativity* dat Guy Edmonds aan de universiteit van Plymouth verricht. In het kader van dit project is op 2 december 2016 in de filmzaal van het EYE Collectiecentrum een workshop georganiseerd voor ongeveer 25 (internationale) genodigden.

Onder de titel *From Matter to Mind: Expanding the reach of film preservation to include the cinema experience* werden de onderzoeksresultaten gedeeld. Het onderzoeksproject maakt deel uit van CogNovo, een internationaal netwerk van promotie-opleidingen op het gebied van cognitieve innovatie. CogNovo loopt tot april 2017 en wordt gefinancierd door de Europese Commissie via het programma Marie Curie en door Plymouth University.

Joris Ivens-dag t.g.v. Framing Film publicatie

Op 21 oktober organiseerde EYE een speciale Joris Ivens-dag ter gelegenheid van de uitgave van *The Conscience of Cinema. The Works of Joris Ivens 1912-1989*, een publicatie die verschenen is binnen de academische boekenserie *Framing Film* van EYE en Amsterdam University Press.

Deze monografie is het resultaat van een veelomvattende studie naar het oeuvre van documentaire-maker Joris Ivens van de Canadese filmhistoricus Thomas Waugh. Het programma bestond uit drie onderdelen: een *expert meeting* voor genodigden, openbare lezingen en de vertoning van twee Ivens-klassiekers.

UvA Alumnidag en UvA Universiteitsdag

EYE heeft in 2016 meegewerkt aan de UvA *Alumnibijeenkomst* van de Faculteit der Geesteswetenschappen op 25 februari en de Universiteitsdag op 4 juni, een jaarlijks evenement voor alumni en medewerkers van de Universiteit van Amsterdam. De deelnemers van de Universiteitsdag kregen een lezing van Giovanna Fossati en zijn rondgeleid door de tentoonstelling van filmapparaten in het Panorama.

De deelnemers van de Bijzondere Bijeenkomsten voor FgW Alumni woonden een college bij in het kader van de collegereeks *This is Film! Film Heritage in Practice* en bezochten de tentoonstelling *Close-up – A new Generation of Film and Video Artist in the Netherlands*.

Excursie ESCC2016 Summerschool

Deelnemers van de jaarlijkse European Summer School of Cultural Studies kwamen op 23 juni voor een excursie naar EYE. De groep bestond uit ongeveer veertig internationale PhD-studenten die interdisciplinair onderzoek verrichten. Op het programma stond een bezoek aan de tentoonstelling *Master of Light - Robby Müller* en een Q&A-sessie met Giovanna Fossati o.l.v. Peter Verstraten over het thema van de summer school, namelijk *Legibility*.

Gastcollege Archiving Art

Op 23 november heeft Giovanna Fossati in het EYE Collectiecentrum een gastcollege *Archiving Film* gegeven binnen de module *Archiving Art*, een vak onder leiding van kunsthistoricus Jan Lazardzig. De groep bestond uit vijftien studenten van verschillende UvA Masterprogramma's, waaronder Theaterwetenschappen, Conservering & Restauratie, Erfgoedstudies, Museumstudies, Kunstgeschiedenis.

Conferentie Digitalisering Cultureel Erfgoed

In het kader van het Nederlandse EU-voorzitterschap organiseerde het ministerie van OCW een tweedaagse conferentie over de uitdagingen bij het koppelen van collecties van digitaal cultureel erfgoed om een groter publiek te bedienen. Ongeveer 250 professionals uit de sectoren cultuur, erfgoed en digitalisering van verschillende EU-instellingen namen deel aan de conferentie.

De openingsborrel vond plaats in EYE en op donderdag 30 juni stond een facultatief werkbezoek aan EYE op het programma. Giovanna Fossati verzorgde die dag een lezing voor ongeveer 60 deelnemers. Daarna is de groep meegenomen naar het nieuwe EYE Collectiecentrum voor een rondleiding langs de verschillende ateliers waar curatoren toelichting hebben gegeven op de vele projecten van EYE.

Onderzoek

Onderzoeksprojecten

EYE is als partner betrokken bij verschillende (inter)nationale (onderzoeks)projecten die noodzakelijk zijn voor het kunnen blijven toepassen van innovatieve methodes bij het restaureren, digitaliseren en ontsluiten van de collectie.

In 2016 is in het EYE Collectiecentrum een nieuw onderzoekproject van start gegaan getiteld *Materialen in beweging: een conserveringsstrategie voor analoog Nederlands animatie-artwork uit de periode 1930–2000*. De onderzoekers zullen voor de duur van twee jaar onderzoek verrichten naar de unieke collectie animatie-artwork van EYE, bestaande uit schetsen en storyboards, tekeningen op transparant kunststoffolie, achtergrondtekeningen en collages op papier. Het onderzoek zal resulteren in een aantal concrete aanbevelingen ten aanzien van de registratie van animatie-artwork en in een conserverings- en digitaliseringsstrategie. Het project wordt gefinancierd door *Metamorfoze*, een nationaal programma

voor het behoud van het papieren erfgoed.

Andere lopende projecten waarbij EYE in 2016 betrokken was, zijn: *A Million Pictures: Magic Lantern Slides Heritage as Artefacts in the Common European History of Learning* en *MediaNow*.

A Million Pictures is een internationaal onderzoeksproject naar het gebruik van toverlantaarnplaten door educatieve, populaire en wetenschappelijke verenigingen in de 19e eeuw. Het project is een initiatief van de Universiteit van Utrecht en wordt gefinancierd via de Heritage Plus call.

Het onderzoeksproject *MediaNow* daarentegen is gericht op het ontwikkelen en testen van opensourcezoekalgoritmen die het doorzoeken van grootschalige media-archieven mogelijk maken. *MediaNow* is een initiatief van de UvA en Beeld en Geluid en wordt gefinancierd vanuit het NWO-programma voor de Creatieve Industrie.

Daarnaast is EYE in 2016 betrokken geweest bij de ontwikkeling van een aantal onderzoeksprojecten in samenwerking met verschillende Nederlandse universiteiten en buitenlandse universiteiten. Voor deze onderzoeksprojecten is of wordt een additioneel subsidieaanvraag ingediend, onder meer bij NWO (Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek), HERA (Humanities in the European Research Area) en in het kader van Horizon2020, een programma van de Europese Commissie om Europees onderzoek en innovatie te stimuleren.

Buitenlandse conferenties

Lezingen en workshops FilmColors Project, Universiteit van Zürich

Ter gelegenheid van de lancering van een grootschalig EU-onderzoeksproject over kleur en film, organiseerde de Universiteit van Zürich een serie lezingen en workshops met internationale experts. Op 21-22 april was filmrestaurator Anniké Kross te gast met een lezing over de restauratie van getinte en getoonde films en op 12-13 mei sprak Giovanna Fossati over de restauratie en presentatie van handgekleurde en gestencilde films. Het project *FilmColors* wordt geleid door Barbara Flueckiger, hoogleraar Filmstudies aan de Universiteit van Zürich. Tijdens het symposium hebben verschillende specialisten presentaties gehouden over het onderwerp 'kleur in de filmgeschiedenis en film-restauratie'.

Symposium: Handmade Emulsion Primitive Color

WORM Filmwerkplaats (Rotterdam) organiseerde in het kader van het Europese REMI-programma (Re-engineering the Moving Image) op 26 juni een symposium, waarbij de focus lag op wetenschappelijk en artistiek onderzoek naar het gebruik van (vroeg) fotochemische filmprocessen en kleursystemen. Giovanna Fossati gaf een lezing getiteld *Early Color Films in the Film Archive* en nam deel aan een expertmeeting samen met Rossella Catanese (docent, Master in Digital Audio-visual Restoration aan de Sapienza Universiteit van Rome) en filmarchiefexpert Brian Pritchard.

foto's: © Carien van Aubel

Presentatie FIAF Technical Commission

Tijdens de FIAF Summer School in Bologna heeft Anne Gant (Hoofd Filmconservering & Digital Acces) namens de FIAF Technical Commission op 27 juni een presentatie gehouden met de titel *Dealing with Digital-born Films*. Andere presentaties in het panel zijn verzorgd door Katie Trainor (Museum of Modern Art, NY, VS) *Prioritising Film Preservation and Copying* en Michael Loebenstein (National Film and Sound Archive of Australia), *Managing Digital Assets in a Film Archive*.

AMIA-conferentie

Giovanna Fossati en Anne Gant hebben eind 2016 een bezoek gebracht aan de jaarlijkse conferentie van AMIA (Association of Moving Image Archivists), dit keer in Pittsburgh. De conferentie is een uniek internationaal forum voor iedereen die betrokken is bij het produceren, beheren en conserveren van audiovisueel materiaal. Anne Gant heeft zitting genomen in het panel *DigiPres: Building Digital Preservation Initiatives* en een presentatie gegeven over de speciaal ontwikkelde workflow voor de digital-borncollectie van EYE.

Symposium Spaces of Imagination

De Universiteit van Leeds organiseerde op 19 november een symposium over intermedialiteit in filmarchieven en tentoonstellingen. Eén van de gastsprekers was curator Stille Film Elif Rongen-Kaynakçi. In het panel *Intermedial Histories and Questions of Visualisation* verzorgde zij een presentatie getiteld *In Search of the Lost Context: Views of the Ottoman Empire*. Daarnaast liet ze een selectie korte films zien uit het door haar gecureerde programma *Views of the Ottoman Empire*.

Erasmus-Descartes Conferentie 'Cultureel Erfgoed en Innovatie'

Op 13 en 14 oktober organiseerde de Nederlandse Ambassade de vijftiende Erasmus-Descartes conferentie in Parijs. De conferentie heeft als doel de dialoog tussen Frankrijk en Nederland te stimuleren. Het thema van dit jaar was *Cultureel Erfgoed en Innovatie*. Gedurende twee dagen kwamen kunsthistorici, conservatoren, restauratoren, ondernemers, wetenschappers en bestuurders bij elkaar om de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van restauratie, conservering, wetenschap en technologie te bespreken. Curator Stille Film Elif Rongen-Kaynakçi verzorgde een presentatie binnen het panel *Restauratie en Onderzoek: interdisciplinaire aanpak* en hield tijdens het avondprogramma een inleiding bij de vertoning van een door EYE gerestaureerde stille film, met live muziek van Martin de Ruiter (Programmeur EYE).

7 / Samen- werkingen

Zonder samenwerking kan EYE niet bestaan. Naast onze natuurlijke partners in de (inter)nationale filmbranche en in het culturele landschap (musea, festivals, kunstinstellingen, erfgoedinstellingen, opleidingsinstellingen) zoeken we actief samenwerking met andere sectoren, van de creatieve industrie, het bedrijfsleven tot en met zorginstellingen (quote: Beleidsplan 2017-2020).

Onderzoek en publicaties

Met Stichting Filmonderzoek zijn in 2016 diverse onderzoeken gestart en/of afgerond. Te noemen vallen *Jong publiek in de bioscoop*, een kwalitatief onderzoek naar de bioscoop- en filmtheaterbeleving van jongeren en jongvolwassenen (2015-2016); *Digitale cinema en de toekomst, Best practices in een veranderende sector* (2015 – 2016); *Rapportage Digitale Cinema & de Toekomst*, rapportage branchecongres Cinema 2020 (2016), *Evaluatie-onderzoek Eerste Nederlandse Filmnacht* (2016), *Onderzoek naar de effecten van Film(t)huis/ Picl* (2016) en het *Stakeholdersonderzoek Holland Film Nieuws* (2016). In de pijplijn zit nog het *Onderzoek marktpositie Nederlandse arthouse films*, dat in 2017 zal worden afgerond.

EYE ondersteunt vanuit de gelden uit het BTW Convenant diverse publicaties; van periodieken als de *Filmkrant*, *SEE NL* tot *Holland Film Nieuws* tot zgn. one offs als het *Filmjaarboek* en een cahier over het werk van filmmaker Michiel van Erp (uitgave Het Ketelhuis).

Promotie & deskundigheidsbevordering

Ter ondersteuning van de filmcultuur in Nederland verleent EYE inhoudelijke en/of financiële ondersteuning aan internationale filmfestivals in Nederland (IFFR, NFF, IDFA en Cinekid).

In maart 2016 heeft het tweedaagse *Cinemascongres 2020* in EYE plaatsgevonden. Het congres, een initiatief van de NVBF in samenwerking met o.a. de FDN, EYE, Binger FilmLab en FPN, had tot doel overzicht en inzicht te geven van actuele trends in de cinema; en met de deelnemers ervaringen uit te wisselen met betrekking tot de uitdagingen en mogelijkheden van digitale cinema, toegespitst op nieuwe ontwikkelingen in digitale vertoning, distributie en filmproductie.

In samenwerking met het Nederlands Filmtheater Overleg en met financiële ondersteuning van het Filmfonds, heeft de pilot *Eerste Nederlandse Filmnacht* plaatsgevonden.

Dit initiatief, gecoördineerd vanuit EYE met deelnemende theaters in Amsterdam, Den Haag, Nijmegen, en Utrecht, heeft ten doel middels een landelijk evenement jongeren te interesseren voor Nederlandse arthouse films.

De Filmnacht is een van de initiatieven om de achterstand in bekendheid van zowel filmtheaters, als de Nederlandse arthouse film bij jongeren te verkleinen (zoals dit uit het jongerenonderzoek van Stichting Filmonderzoek naar voren is gekomen). Gezien de enthousiaste reacties van zowel de theaters, als het publiek vindt in 2017 een tweede editie plaats, mogelijk zelfs dan in meer dan tien steden.

Het business model van filmexploitatie staat onder druk, met name door het verdwijnen van inkomsten uit dvd-exploitatie, achterblijvende inkomsten uit ondemand-services en piraterij.

Enkele filmtheaters zijn met bureau Herrie en ondersteund door EYE in 2016 het experiment Film(t)huis aangegaan. Een selectie van Nederlandse films was life-to-date online te streamen via de sites van de filmtheaters waar de film in roulatie ging. Het is nog te vroeg om relevante conclusies te trekken. Om die reden zal het project, thans Picl geheten, in 2017 worden voortgezet.

Amsterdam Noord

In het Beleidsplan 2013-2016 heeft EYE zich verantwoordelijk verklaard voor de culturele ontwikkeling in Amsterdam Noord en de bewoners van dit stadsdeel. Daartoe neemt EYE deel in diverse overleggen in het stadsdeel, zoals de Coop CultuurTafel Noord, gebiedsoverleg Overhoeks, en organiseert het activiteiten i.s.m. het Noorderpark-festival en de partners aan de noordelijke IJ-oever, te weten de THT en Adam Toren (bijvoorbeeld in het 5 mei evenement).

Samenwerkingen met andere domeinen

In samenwerking met Vluchtelingenwerk Nederland hebben twaalf vluchtelingen uit Tibet, Afghanistan, Iran en Syrië deelgenomen aan het zgn. barcoderen van filmblikken in EYE.

De vluchtelingen hebben de Nederlandse taal kunnen oefenen, ervaring opgedaan in een Nederlandse werkomgeving, contacten met Nederlanders gelegd. Voor vijf (!) personen is vervolgens een plek gecreeerd bij de afdeling Facilitair. Een goede samenwerking, waar zowel de statushouders als EYE veel baat bij hebben (gehad).

Zorgaanbieder Cordaan en EYE Filmmuseum zijn een bijzondere samenwerking aangegaan. Oudere cliënten van Cordaan-woonzorgvoorzieningen kunnen sinds enige tijd genieten van bijzondere filmvoorstellingen in EYE of in eigen huis naar door EYE samengestelde filmprogramma's kijken. Het initiatief om oudere cliënten die niet (langer) zelfstandig naar de bioscoop kunnen toch te laten genieten van films kreeg al in 2015 zijn beslag.

In november en december 2016 zijn in meerdere zorgcentra films uit de EYE-collectie vertoond. Zo keken bewoners van het woonzorgcentrum Nieuw Vredenburg in Amsterdam naar een verzamelprogramma met documentaire opnamen van Amsterdam.

Voor vertoning in de woonzorgcentra van Cordaan heeft EYE tevens een zestal filmpakketten samengesteld. De compilaties van filmmateriaal uit de eigen collectie zijn zo samengesteld dat ze herinneringen oproepen bij de – veelal oudere – bewoners. Zo zijn er opnamen te zien van de koloniale tijd in Nederlands-Indië, zingt Kees Manders (*Dorus*) het lied *Amsterdam-Parijs* en zijn vroege Nederlandse filmsterren als Lous Davids en Fien de la Mar te zien in fragmenten van Nederlandse speelfilms uit de jaren dertig.

Ook worden enkele Nederlandse speelfilms in hun geheel vertoond, zoals *Een koninkrijk voor een huis* (1949, met Heintje Davids) en *Sterren stralen overal* (1953), waarin de familie van taxichauffeur Piet Amstel zich opmaakt voor emigratie.

De samenwerking tussen Cordaan en EYE Filmmuseum wordt voortgezet in 2017.

8 / Marketing en communicatie

Paris, Texas (1984), Wim Wenders. Image Courtesy of Wim Wenders Stiftung and Argos Films

p. 47 Tentoonstelling *Celluloid*, september 2016, foto: Studio Hans Wilschut

Tentoonstellingen

Master of Light – Robby Müller

De tentoonstelling *Master of Light – Robby Müller* en het filmprogramma hebben het beide zeer goed gedaan. Het experiment met het *strategic influencers*-bureau heeft geresulteerd in belangrijke publiciteit via fotograaf Kadir van Lohuizen en Nederlands invloedrijkste Instagramfotograaf Eelco Roos. Kadir van Lohuizen is over zijn bezoek aan de tentoonstelling geïnterviewd voor het fotomagazine en -platform GUP en Eelco Roos voor het platform van *Esquire*.

Beide *influencers* plaatsten posts op hun eigen social media. De post van Eelco Roos is gekoppeld aan promotie voor Volkswagen en ging over EYE in brede zin. De foto op zijn Instagramaccount kreeg meer dan 3.000 *likes*. Hoewel het bereik van alle posts en websitebezoeken is gemeten, is niet te zeggen tot hoeveel extra bezoek dit experiment heeft geleid. De doelstellingen lagen vooral op het terrein van 'awareness'.

Opvallend was dat de achterban van *Esquire* zeer geïnteresseerd bleek in het onderwerp van de tentoonstelling. Ook de liefhebbers van het werk van Kadir van Lohuizen en *GUP-magazine* sloten naadloos aan bij de doelgroep van de tentoonstelling.

Met deze campagne heeft EYE door middel van de posts, die door de influencers geplaatst zijn, 40.779 mensen binnen deze doelgroep bereikt en met de media (*GUP-magazine* en *Esquire*) 30.894. Het totale bereik was 71.673.

Celluloid

Voor de tentoonstelling *Celluloid* was de marketing-communicatie met name gericht op liefhebbers van hedendaagse kunst en jonge cultuurliefhebber. Er was een outdoor campagne; een uitgebreide folder is verspreid bij 150 musea en culturele instellingen in de Randstad; de ansichtkaart is te vinden in het galeriecircuit; advertenties in de VPRO-gids, *Metropolis M*, *Museumtijdschrift*, *Kunst & Cultuurmagazine*, *Xpo* en op de site *Museum.tv*.

Een belangrijke pijler in de communicatie rond de tentoonstelling vormde de social media, zowel betaald als onbetaald. Veel door EYE beschikbare gestelde beelden zijn geliked op Instagram en betaalde posts voorafgaand aan de opening zorgden op Facebook voor *rumour around the exhibition*.

Voor *ArtTube* ontwikkelde EYE een minidocumentaire met portretten van de kunstenaars.

Onderdelen van deze film plaatste EYE op

Facebook en de gehele film was op de EYE-website en in het entreegebied te bekijken. Een trailer was ook te zien in de filmzalen.

Voor de kerstvakantie zijn dagelijks rondleidingen georganiseerd. Door middel van affiches in de stad, een actie in de decemberuitgave van het NS-magazine *Spoor* en een actie met de Stadspas Amsterdam, zijn de laatste weken van de tentoonstelling extra onder de aandacht gebracht van een groot publiek. EYE heeft de tentoonstelling afgesloten met een rondetafelgesprek met kunstenaars, curatoren en academici over het gebruik van analogo filmmateriaal.

Tijdens de Museumnacht stond de tentoonstelling centraal en is de mond-tot-mond-promotie nog meer geïntensiveerd. Voor individuele bezoekers en het onderwijs zijn er rondleidingen en workshops georganiseerd in de herfst- en kerstvakantie. Tot slot zijn de flankerende programma's ingezet voor extra publiciteit rond de tentoonstelling.

Instrumentarium

Corporate-film

In 2016 is een corporate-film voor EYE gemaakt. Er bestond al langere tijd behoefte aan een kwalitatief goede videopresentatie van EYE. Voor diverse afdelingen is het belangrijk om een een dergelijke

videote hebben, bijvoorbeeld als introductie bij een presentatie.

Ook vanuit de afdeling Development was er een sterke behoefte aan deze video ten behoeve van potentiële sponsors of major donors.

Social media

Social media nemen een steeds belangrijkere plaats in binnen de marketingmix van EYE. In 2016 is hier dan ook een specifieke marketingstrategie voor geformuleerd.

Inmiddels is de lijn ingezet van het creëren van specifieke content voor verschillende social media-platformen. Zo wordt voor praktisch alle programma's een speciale videotrailer gemaakt die geschikt is voor social media en smartphone-gebruik.

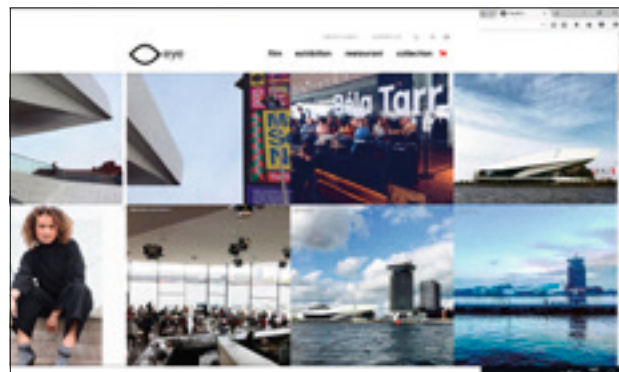
Instagram Livewall en de bevordering van online engagement

EYE is een geliefd onderwerp op het online fotografieplatform Instagram. Met hulp van het online bureau *Hashtag the World* worden alle foto's van bezoekers over EYE verzameld op een zogenaamde livewall: <https://live.hashtagtheworld.com/v/eyefilm>. Deze livewall wordt in het museum onder andere op de narrowcasting gepresenteerd. Bezoekers worden op deze manier gestimuleerd om foto's van EYE te delen. De mooiste foto's worden door EYE geselecteerd en gepubliceerd op een speciale landingspagina. Door vanuit EYE leuke reacties te geven op de content van bezoekers wordt het online engagement verhoogd. Dit heeft geresulteerd in een sterke toename van het aantal volgers van de EYE-pagina (van 3.000 naar 7.000).

Website

Het is inmiddels alweer drie jaar geleden dat de gehele website van EYE een grondige herziening heeft gehad. Binnen de huidige vorm ligt het zwaartepunt vooral op conversie (kaartverkoop) ofwel het stimuleren van een fysiek bezoek aan het museumgebouw.

EYE heeft een plan opgezet om de doelen die in het online domein worden nagestreefd te herijken. Onderdelen van dit plan behelzen onder meer diverse interne en externe onderzoeken en een intensieve workshop waarin alle inhoudelijke afdelingen van EYE betrokken worden.

Onderzoeken

Publieksonderzoek

Eind 2015 heeft Motivaction een kwalitatief onderzoek uitgevoerd naar het imago en de positionering van EYE. Uit dit onderzoek kwam dat EYE primair als filmtheater wordt gezien en niet als museum. Potentiële en huidige bezoekers hebben vaak andere wensen en behoeften voor hun bezoek. Om de resultaten uit het onderzoek te onderbouwen met cijfermatige inzichten en daarnaast te monitoren hoe de bezoekers EYE door het jaar heen waarderen, heeft Motivaction een jaar lang data verzameld over het imago en de waardering van het bezoek en de verschillende onderdelen van EYE.

Ook is het profiel van de bezoekers in kaart gebracht en kunnen we de verschillen zien tussen nieuwe en herhaalbezoekers. De resultaten van het kwantitatieve onderzoek zijn in het eerste kwartaal 2017 gepresenteerd en onderbouwd in grote lijnen de bevindingen van het kwalitatieve onderzoek.

Presentatie merkenonderzoek Hendrik Beerda

Het merkenonderzoek van Hendrik Beerda loopt nu tien jaar. Het panel van geënquêteerden bestaat uit ca. 3.000 mensen. Uit zijn recente merkenonderzoek blijkt dat onze merkkracht ten opzichte van andere musea goed scoort bij studenten/hogopgeleiden (zonder kinderen) en vooral bij jongeren. EYE is bij iets meer mensen bekend ten opzichte van de vorige rapportage.

Bij nieuwe mensen staat EYE goed bekend, bij de bekenden is de waardering nagenoeg gelijk gebleven. De bezoekenintentie blijft in vergelijking met andere musea onverminderd hoog, waarschijnlijk door het wisselende aanbod van films en de vier wisselende exposities. EYE heeft daarmee een heel ander profiel dan musea met een (grote) vaste collectie en wisselende exposities (al dan niet blockbusters).

Diversen

Toeristen

EYE trekt in de zomermaanden een groeiend aantal (inter)nationale toeristen. Het beleid van Amsterdam Marketing om de toeristen meer naar de stadsdelen buiten het centrum te lokken en de grotere aantrekkingskracht van de Noordoever, draagt daaraan bij. De afdeling M&C speelt daar op in middels de verspreiding van een algemene wervende, tweetalige folder die bij ruim 200 hotels, campings, en jeugd herbergen is neergelegd.

Ook in-huis spelen we meer op de wensen van de toeristen in met de Engels- en Nederlandstalige brochure *Wat is er te zien en te doen in EYE*. (*Discover all there is to see and to do in EYE*).

EYE werkt mee aan een project van de Hogeschool van Amsterdam/Bedrijfskunde, waarbij vierdejaarsstudenten onderzoek doen naar toerisme in Amsterdam in relatie tot het Stedelijk Museum, het Concertgebouw, de ADAM toren, EYE en de gemeente Amsterdam.

De probleemstelling voor een deelgroep van de studenten is: 'op welke wijze EYE het best kan inspelen op de grote stroom toeristen naar Amsterdam.'

Start gebiedsbranding/samenwerking Adam Toren

De noordoever van Amsterdam is met de THT en de opening van de Adam Toren een steeds groter en aantrekkelijker gebied aan het worden. Ook de gerenoveerde Van der Pekstraat (met markt) draagt hieraan bij. De verschillende partijen in het gebied hebben besloten de handen ineen te slaan om het gebied een sterke merkidentiteit te geven. Inmiddels is een pitch uitgeschreven voor drie reclamebureaus om een voorstel te doen voor deze gebiedsbranding. Vanuit EYE is daarnaast een samenwerking opgezet met de Adam Toren om beter gebruik te maken van elkaars bezoekers. Zo krijgen EYE-bezoekers korting op de toegang van de Adam Lookout en vice versa.

SALTO

De Publieke Omroep Amsterdam SALTO zendt wekelijks materiaal uit de filmcollectie van EYE uit. De samenwerking startte in januari 2016, het jaar waarin EYE Filmmuseum 70 jaar bestaat en het EYE Collectiecentrum in Amsterdam-Noord opende. Met de wekelijkse vertoning van films uit de collectie van EYE verbreedt SALTO hun televisie-programmering. De films worden zoveel mogelijk herhaald. Ook zendt SALTO één keer per maand een langere film of een documentaire uit de EYE-collectie uit op een vast tijdstip.

9 / Cultureel ondernemer- schap

Om de eigen inkomsten te verhogen heeft EYE de afgelopen jaar fors ingezet op het vergroten van het cultureel ondernemerschap. Grootste bronnen van inkomsten daarbij zijn de kaartverkoop en de inkomsten uit commerciële activiteiten (zaalverhuur, winkel, horeca). Met diverse geefkringen, van vriendenprogramma's tot en met het U&EYE Fonds voor particuliere investeerders, heeft EYE inmiddels een supportersschare opgebouwd van 1.500 private ondersteuners.

De Business Club van EYE telt inmiddels 22 leden. Het realiseren van corporate partnerships met het bedrijfsleven is – net al bij veel andere culturele instellingen – een moeizaam proces.

EYE heeft onlangs een aantal partners aan zich weten te verbinden voor specifieke projecten, zoals Solvinity (ICT), Rabobank Foundation (filmeducatie), WAD Archiefdepots (collectiecentrum) en Engie voor het jaarlijkse Filmbal (quote: Beleidsplan 2017-2020).

Samenstelling eigen inkomsten en strategie bij tegenvallers

EYE verwierf in 2016 bijna € 8 miljoen aan eigen inkomsten en private bijdragen. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

- 26% uit filmvoorstellingen;
- 6% uit tentoonstellingen;
- 4% uit uitbating van de collectie;
- 7% uit de museumwinkel;
- 5% uit sponsoring;
- 9% uit de afdracht van de EYE bar-restaurant;
- 14% uit zaalverhuur;
- 9% uit het BTW convenant;
- 5% uit bijdragen van fondsen;
- 5% van de BankGiro Loterij;
- 3% van particulieren en
- 5% uit overige opbrengsten.

De eigen opbrengsten van EYE zijn daarmee verdeeld over een groot aantal posten. Door deze spreiding is het risico beperkt. Een vermindering van een van deze inkomstenposten wordt opgevangen door een positieve ontwikkeling van een (of meerdere) andere posten.

Development

Het Developmentteam heeft zich in 2015 met name gericht op het op orde brengen van de back office. In 2016 is daardoor ruimte ontstaan om de zoektocht naar nieuwe samenwerkingsverbanden en verdienmodellen te starten. De denktank, opgericht als adviesraad in 2015, is een waardevolle sparringpartner gebleken. In drie bijeenkomsten hebben we

verschillende projecten besproken.

De leden van de denktank vertegenwoordigen zeer uiteenlopende branches. Mede daardoor hebben zij diverse originele ideeën op tafel gebracht. Daarnaast hebben zij ons van de nodige contactgegevens voorzien.

De focus en inspanningen hebben van 2016, zowel op particulier als corporate gebied, een succesvol jaar gemaakt. Het aantal leden van de EYE Society groeide. Daarnaast is in juli een nieuwe Geefkring opgericht voor enkel dames, Ladies EYE. Deze is dermate succesvol, dat er inmiddels ook een herenclub is opgericht: FC Waterboys.

Het aantal participanten van het U&EYE Fonds groeit ook gestaag, hoewel de focus dit jaar met name heeft gelegen op het behoud van de bestaande leden wier participatie in 2016 afliep.

Op corporate gebied heeft EYE dit jaar verschillende partners zich weten te binden, waaronder uiteindelijk EYE 's eerste hoofdsponsor.

EYE Society

Voor particulieren zijn er verschillende manieren om EYE te ondersteunen. De EYE Society biedt verschillende geefniveau's waarop een lid kan instappen: *Fan*, *Friend*, *Family* en *Ambassador*. In 2016 is de huisstijl van de EYE Society zowel in print als online vernieuwd, waarbij leden van de EYE Society zijn ingezet als model. In het najaar is gestart met een actieve, professionele wervingscampagne binnen het museumgebouw. In twee maanden tijd leverde dit al tientallen nieuwe donateurs op. Niet alleen de werving van nieuwe leden, maar ook het behoud van bestaande leden heeft dit jaar extra aandacht gekregen door het aantal activiteiten van de geefkringen te verhogen. De vrienden zijn vaker uitgenodigd voor previews, premières en voor een rondleiding door het Collectiecentrum.

U&EYE Fonds

Het U&EYE Fonds is de belangrijkste kring van particuliere schenkers. Bijdragen uit dit fonds ondersteunen specifieke projecten van EYE op het gebied van educatie, collectie, filmprogrammering en tentoonstellingen.

Naast de werving van nieuwe participanten, is dit jaar extra aandacht aan de bestaande leden geschonken: de eerste participaties lopen in 2017 af. Daarom is EYE in 2016 gestart met exclusieve diners om hen enerzijds te danken voor hun steun in de afgelopen vijf jaar, en hen anderzijds te

vragen hun deelname aan het fonds voor een nieuwe periode te continueren. Het is hoopvol dat een groot deel van de participanten op dergelijke diners al heeft aangegeven hun deelname te verlengen.

Ladies EYE

In 2016 is een nieuwe geefkring gelanceerd, die enkel toegankelijk is voor dames: Ladies EYE. Deze geefkring blijkt te voorzien in een grote behoefte van vrouwen uit het bedrijfsleven, media en cultuur elkaar te ontmoeten en ervaringen uit te wisselen. In juli heeft de eerste bijeenkomst plaatsgevonden, bijgewoond door zo'n 60 dames. Monique van de Ven selecteerde voor deze avond een aantal filmfragmenten en vertelde, in een format vergelijkbaar aan Zomergasten, waarom zij deze keuze had gemaakt.

Per ultimo december 2016 waren er zo'n 70 dames lid. Voor een jaarlijkse bijdrage ontvangen zij drie à vier exclusieve avonden en de mogelijkheid om mee te gaan naar een internationaal filmfestival in binnen- of buitenland.

EYE Filmclubs

EYE heeft drie verschillende filmclubs, elk met een eigen karakter. Per seizoen vertoont EYE zeven films die worden voorafgegaan door een korte film uit de EYE-collectie en een korte inleiding van een programmeur en/of de regisseur van de film. Dit jaar is ook de EYE Klassiekersclub opgericht. Het programma van deze club strekt zich uit van de vroege jaren van de film tot hedendaagse klassiekers. Inmiddels tellen deze clubs tezamen circa vierhonderdvijftig leden.

Business Club

Dit jaar lag de focus op het verder uitbouwen van de relatie met de Business Clubleden én het versterken van het clubgevoel o.a. door het organiseren van twee inhoudelijke Business in Beeld-evenementen. EYE haakt hierbij aan bij de programmering en/of actualiteit; een goed voorbeeld hiervan is een lezing van Tracy Metz naar aanleiding van de Amerikaanse verkiezingen met aansluitend een vertoning van een film uit het Looking for America-programma. Daarnaast is gestart met een periodieke Business Club-nieuwsbrief met relevante informatie over EYE en de partners van EYE. Hierin stelt telkens een individueel Business Clublid zich voor. Samen met Deloitte zijn de eerste ideeën voor een Young Professionals Club ontwikkeld. De Business Club bestaat thans uit 22 leden.

Ladies EYE

EYE Shop. foto's: © Martin Hoogendoorn

Corporate Partnerships

Met bestaande partners als de BankGiro Loterij, de Rabobank Foundation, Solvinity, Gispén en WAD is de samenwerking prettig verlopen. Met speciale ledenacties, een educatieprogramma en relatie-events in EYE of het Collectiecentrum is inhoud gegeven aan deze relaties. Amvest, fondsmanager van woningbeleggingsfondsen en ontwikkelaar van woningen, zorgvastgoed en woongebieden in Nederland en als zodanig actief in Amsterdam-Noord, is voor een periode van drie jaar partner van EYE geworden. Taittinger leverde champagne voor het Filmbal, Duvel biertjes bij de opening van verschillende (film)programma's en Vondel Hotels bood ons de best mogelijke kamerprijs voor onze internationale gasten. Met Heineken hebben we drie verschillende, op het museumgebouw geïnspireerde, bierflesjes ontwikkeld die nu te koop zijn in onze museumshop. Last but not least, ENGIE heeft zich voor de komende twee jaar geëngageerd als hoofdsponsor van EYE. Samen met hen zet EYE zich in voor een duurzame gebiedsontwikkeling van Overhoeks en omgeving.

Sales & events

In het eerste half jaar was EYE een van de *preferred suppliers* voor *private dinners* voor het EU-voorzitterschap. Verschillende malen zijn ministers in dit kader in huis ontvangen. Naast diverse congressen in EYE (bv. Museumvereniging, de Innovatie Estafette (Prijs voor Beste Congres in het bijzijn van premier Mark Rutte), de Rotary, Nanocity, Alternatives-4children, etc.) hebben ook verscheidene filmpremières in EYE plaatsgevonden.

Enige voorbeelden: *The Hateful Eight*, *Levensende-kliniek*, *De missie*, *Strike a Pose*, de nieuwste film van *Louis Theroux*, *Schuldig*, *Tanden*, *Clash* en de première van *Waterboys* en een heus *Star Wars*-event. In januari heeft in EYE traditioneel de sectorbrede Nieuwsjaarborrel voor de filmbranche plaatsgevonden.

Ten einde tegemoet te kunnen komen aan de nog steeds toenemende vraag naar verhuurbare ruimtes in EYE, is een deel van de kantoren verbouwd tot een prestigieuze Vergaderlocatie aan het IJ: *The Waterfront*. Een andere event was de presentatie van alle spelers van de Olympische Spelen, georganiseerd door NOC*NSF. Hierbij heeft EYE speciaal de film van de Olympische Spelen uit eigen collectie laten zien, die later die maand in het reguliere programma vertoond is. Maar ook aan niet-commerciële acties geeft EYE ruim baan. Op 24 november is EYE oranje aangelicht

in het bijzijn van minister Bussemaker en minister Ploumen om het startsein te geven van de wereldwijde campagne: *Orange the World: International Day for the Elimination of Violence Against Women – 16 days of Activism*. En op 30 november is een ribbon op het gebouw geprojecteerd voor de Wereld Aidsdag.

EYE Shop

Foto's en affiches

In 2016 is een begin gemaakt met het zoeken van beelden uit de EYE-collectie om deze in de EYE Shop aan te bieden. De beelden uit de collectie van EYE zijn alleen in de EYE Shop te koop. Met ruim 700.000 foto's en 78.000 affiches is de inspiratie oneindig. Door aan te sluiten op de programmering is EYE in staat zo mooie beelden te ontsluiten en aan te bieden.

Breikit

Geïnspireerd door de brei-trend, verkoopt de winkel de trui van Nastassja Kinski (in *Paris, Texas*) als brei-kit (pakket *Wool And The Gang*). Dit ter gelegenheid van het Robby Müller-programma.

Collega-museumshops

Nadat de EYE Shop in de internationale Top Tien van beste museumwinkels (volgens The Guardian) heeft gestaan, komt er vaker bezoek van collega-museumwinkelmanagers naar de shop. Op bezoek zijn geweest medewerkers van BFI, Mary Rose Museum in Portsmouth England, Cinematek (Het Dansk Filminstituut), het Van Gogh Museum, de Nationale Opera & Ballet en de Kunsthall Rotterdam.

Gouden boekje

Vanaf 16 maart (na een mooie presentatie die dag in EYE door Freek de Jonge zelf) is ons eigen Gouden Boekje, geschreven door Freek de Jonge en getekend door Erik Kriek in de shop verkrijgbaar. Titel: *Met Annie en Joop naar de bioscoop*. Het boekje wordt ook door andere boekhandels door heel Nederland verkocht.

Tasjes

Vanaf 2016 geven winkels niet langer plastic tasjes gratis mee aan de klant. EYE heeft een duurzaam alternatief ontwikkeld, namelijk een herbruikbaar vouwtasjes van gerecycled plastic met het gebouw en ons logo.

10 / Financieel verslag en organisatie

foto: © Martin Hoogendoorn

Oplossing financiële knelpunten

Begin 2016, bij de indiening van de subsidieaanvraag voor de cultuurplanperiode 2017 – 2020 en de vaststelling van de jaarrekening 2015 constateerden we dat EYE het in de afgelopen jaren financieel zwaar te verduren heeft gehad. Oorzaken hiervan waren de vermindering van de toegezegde extra structurele subsidie voor de gestegen huisvestingslasten met € 750.000, de generieke korting van 5% voor de hele cultuursector; de veel hogere beheerskosten van het gebouw dan door experts was geraamd, het uitblijven van indexatie van de subsidie ten opzichte van de inflatie, de zeer moeizame sponsormarkt als gevolg van de voortdurende economische crisis en niet in de laatste plaats de extra kosten voor de instandhouding van de digitale processen die gedurende *Beelden voor de Toekomst* zijn ontstaan.

Door twee ontwikkelingen heeft EYE, in de loop van 2016, de financiële huishouding op orde weten te brengen. Enerzijds heeft de aankoop van het museumgebouw de huisvestingskosten aanzienlijk omlaag gebracht. Anderzijds heeft het ministerie een structurele extra subsidie ad € 1 miljoen per jaar beschikbaar gesteld ter dekking van de extra kosten die gemoeid zijn met de instandhouding van de digitale infrastructuur.

Voorafgaand aan deze toekenning is EYE, in opdracht van het ministerie, doorgeleefd door de Boston Consulting Group (BCG). Het doel hiervan was te onderzoeken of EYE zelf dekking zou kunnen vinden voor de extra digitaliseringskosten door een grotere efficiency en/of nieuwe verdienmodellen.

BCG heeft na een intensief onderzoek geconcludeerd dat EYE reeds op het scherpst van de snede opereert en zag geen mogelijkheden dat EYE zelf dekking voor deze extra kostenpost zou kunnen vinden.

De aankoop van het gebouw is gerealiseerd doordat EYE met de inwerkingtreding van de Erfgoedwet in aanmerking is gekomen voor deelname aan schatkistbankieren. Uit een taxatie door het Rijksvastgoedbedrijf bleek dat EYE via een schatkistlening voor ca. 90% van het benodigde aankoopbedrag hypotheek kon verkrijgen. De Triodosbank bleek bereid het resterende bedrag aan EYE te lenen, waarmee de financiering rond is gekomen.

Bezoekcijfers

In 2016 heeft EYE voor de culturele activiteiten in het museumgebouw 547.000 duizend bezoekers ontvangen, een marginale verhoging t.o.v. 2015.

Met name het bezoek aan de filmvoorstellingen is dit jaar toegenomen, mede dankzij het succes van *The Hateful Eight*. Door het grote succes van de Kentridge tentoonstelling in 2015 kon het bezoek aan de wisseltentoonstellingen in 2016 niet geëvenaard worden. Het bezoek aan de Panorama bleef nagenoeg gelijk.

Het bezoek aan de educatieve activiteiten is met bijna een derde toegenomen, mede als gevolg van EYE-Explore More, een nieuwe, op kinderen gerichte activiteit die met bijdrage van de BankGiro Loterij is gerealiseerd. Naast het bezoek aan culturele activiteiten kreeg EYE ruim 210.000 bezoekers aan het gebouw, EYE bar restaurant, de EYE Shop en aan branche- en/of zakelijke activiteiten. In totaal bezochten 760.000 mensen EYE, ruim meer dan in 2015.

Op de pagina's 17 en 18 van de jaarrekening staat een uitgebreid overzicht met prestatiegegevens.

Financieel verslag

Exploitatie

De exploitatiesubsidies (de structurele subsidie van het Rijk en de gemeente Amsterdam, tezamen met de incidentele subsidie voor digitalisering) bedragen samen iets meer dan de helft van de totale baten van EYE. Het resterende deel wordt voor 17% gegenereerd door de publieksactiviteiten in het museumgebouw, voor 13% door zakelijke dienstverlening, voor 4% door overige publieke bijdragen en voor 14% door private bijdragen en overige opbrengsten.

De lasten zijn als volgt verdeeld: personeel (42,5%), activiteiten (27,5%) en overhead (30%). Als gevolg van de kosten van verhuizing naar het collectiecentrum zijn de overheadkosten t.o.v. 2015 gestegen.

Resultaat

Het exploitatieresultaat (voor dotatie vanuit de bestemmingsreserves) bedraagt -/- € 266.962 en is daarmee ruim twee ton beter uitgevallen dan begroot (-/- € 473.000).

Opbrengsten

EYE heeft ook in 2016 weer ruim meer opbrengsten gegenereerd dan begroot. T.o.v. 2015 stegen de opbrengsten met 5%. Met name de kaartverkoop voor filmvertoningen is sterk gestegen.

Dit is het gevolg van het grote succes van *The Hateful Eight* in de eerste maanden van het jaar.

Ook de opbrengsten uit zaalverhuur zijn toegenomen,

mede als gevolg van de ombouw van een deel van de kantoorruimte tot een verhuurbare zaal. De kaartverkoop voor de tentoonstellingen en de winkelverkoop namen af; in 2015 zijn deze sterk beïnvloed door het succes van de Kentridge tentoonstelling. De baten uit EYE bar-restaurant en educatie zijn min of meer constant gebleven. Doordat de collectie door de verhuizing tijdelijk niet te gebruiken is geweest, heeft de exploitatie van de collectie een gering lager resultaat laten zien.

Bijdragen

N.a.v. de uitkomst van het onderzoek door BCG (zie *Oplossing financiële knelpunten*) heeft EYE in 2016 van het ministerie een incidentele subsidie ad € 766.000 ontvangen ter ondersteuning van digitaliseringsactiviteiten in dit jaar.

Het beneficiëntschap van de BankGiro Loterij (BGL) is dit jaar verhoogd naar € 3 ton.

Het restant van de incidentele bijdrage van de BGL voor het project Cinema (R)evolutie is in 2016 benut. Ook van Fonds 21, stichting Ammodo en het Gieskes Strijbis fonds zijn bijdragen voor activiteiten verkregen. Van de Freek en Hella de Jonge foundation ontving EYE, evenals in 2015, een schenking.

Uit de nalatenschap van de heer H.J. Meijer ontving EYE een legaat.

Beheerlasten

De beheerlasten zijn ten opzichte van 2015 met ca. € 7 ton gestegen. De voornaamste oorzaak hiervoor zijn de kosten die verband houden met de inrichting en ingebruikname het nieuwe Collectiecentrum. Hierdoor zijn voor de collectie de huur- en afschrijvingskosten structureel gestegen. Daarnaast zijn in 2016 incidentele kosten gemaakt voor tijdelijk dubbele huisvestingslasten en de verhuiskosten. Door de aankoop van het museumgebouw is er een grote verschuiving ontstaan in de kosten met betrekking tot dit gebouw. Er wordt geen huur meer betaald, maar in plaats daarvan zijn kosten gekomen voor de voorziening groot onderhoud, het oze-eigenaarsdeel, de opstalverzekering, de afschrijving op het pand en rentelasten. Per saldo zijn de structurele huisvestingskosten voor het museumgebouw aanmerkelijk gedaald.

Activiteitenlasten

Alhoewel de materiële activiteitenlasten per saldo slechts gering zijn toegenomen, hebben er wel grote verschuivingen plaatsgevonden. Vanwege het succes van de *The Hateful Eight* stegen de kosten

voor filmprogrammering (door afdracht van filmhuur aan de distributeur). De tentoonstellingskosten namen toe, omdat er in 2016 drie tentoonstellingen plaats hebben gevonden, t.o.v. twee in 2015. Bij educatie was ruimte voor extra activiteiten, dankzij onder meer de bijdragen voor projecten van Fonds 21 en het ABCinema (EU). Ook EYE International kon extra activiteiten ontplooiën, dankzij bijdragen van, onder meer, het Filmfonds. De kosten van digitale storage zijn verminderd omdat EYE dit in de loop van het jaar in eigen huis is gaan doen. Hierdoor zullen de kosten in 2017 nog verder afnemen.

Personeel

In 2016 zijn de salarissen twee keer verhoogd, per 1 januari met 0,7% en per 1 oktober met 1,75%. Dit als gevolg van CAO-afspraken. De stijging van de personele lasten met 1% wordt hierdoor volledig verklaart.

Eigen vermogen

De algemene reserve neemt toe met ruim € 4 ton tot € 1.782.261. Het totale eigen vermogen van EYE bedraagt ultimo 2016 € 4.534.306 en is verder opgebouwd uit diverse bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen. Alle mutaties in deze bestemmingsreserves zijn door het bestuur en de Raad van Toezicht goedgekeurd.

Wet Normering Topinkomens

Het salaris van directeur/bestuurder en van beide adjunct-directeuren blijft ruimschoot onder het door de Wet Normering Topinkomens vastgestelde plafond.

Voor een getalsmatige toelichting verwijzen wij naar pagina 19 en 20 van de jaarrekening.

Formatie

De totale personeelsomvang (bepaalde en onbepaalde tijd) ultimo 2016 bestaat uit 125 fte's, die zijn ingevuld door 170 medewerkers. Daarnaast maakt EYE gebruik van een pool van ca 110 vrijwilligers als hosts bij de zalen, in de museumwinkel, ten behoeve van collectietaken en facilitaire zaken.

Risicomanagement

In deze paragraaf is een aantal van de belangrijkste risicobeheersing maatregelen beschreven. De beschrijving is beknopt en omschrijft de

maatregelen niet in detail, noch is deze bedoeld als een volledig overzicht.

EYE verzamelt en beheert de museale filmcollectie Nederland. Met deze collectie als basis verzorgt EYE in eigen huis o.a. filmvertoningen, exposities en educatieve activiteiten. In het kader van haar sector-ondersteunende taak doet EYE aan landelijke filmdistributie en (inter-)nationale promotie van de Nederlandse filmcultuur. EYE financiert haar activiteiten uit de baten die met deze activiteiten verkregen worden (o.a. ticketverkoop) en vergaart daarnaast structurele en incidentele subsidies, alsmede uit bijdragen van fondsen, bedrijfsleven en particulieren. Ook onderneemt EYE activiteiten ter ondersteuning van de kernactiviteit, zoals horeca, winkel en zaalverhuur.

EYE is opgenomen in het Museumregister en voldoet daarmee aantoonbaar aan de criteria uit de Museumnorm ten aanzien van een kwalitatief hoogwaardige invulling van de functies een museum: collectie, publiek en bedrijfsvoering. EYE wordt hiervoor periodiek geauditeerd en daarmee wordt door externe partij de kwaliteit van procedures en processen zichtbaar gemaakt, bewaakt en verbeterd. Dit alles ten behoeve van het verantwoord beheer van ons museale erfgoed.

De beleidskaders voor de activiteiten op alle terreinen zijn neergelegd in het meerjarenbeleidsplan 2017-2020. Binnen de EYE-raad (ER) vindt afstemming van de activiteiten op middellange termijn plaats. Het Management Team (MT) stuurt op financiële resultaten en stelt budgetten vast. Daarnaast monitort het MT zaken als publieksbereik, reacties in de media en van peer-groepen en publiek.

Voor de collectie is er een specifiek Collectiebeleidsplan. Het huidige plan loopt tot en met dit jaar, een nieuwe versie is in de maak (2018-2021). De collectie geeft bestaansrecht aan EYE als museum. Het is van eminent belang dat de collectie niet verloren gaat. Om fysiek verval te voorkomen is nagenoeg de hele collectie sinds vorig jaar in het nieuwe Collectiecentrum opgeslagen onder klimatologisch optimale omstandigheden. Uitzondering hierop vormt de brandgevaarlijke collectie nitraatfilms, die is opgeslagen in diverse bunkers in de duinen. Het Collectiecentrum is voorzien van de vereiste inbraakwerende voorzieningen, een inbraakdetectiesysteem en van branddetectie. Samen met een extern adviseur is een voor de gehele collectie een calamiteitenplan opgesteld.

Niet alleen zijn alle ondersteunende processen binnen EYE digitaal, dat geldt ook in toenemende mate voor het primaire proces rond de collectie. EYE heeft sinds vorig jaar een eigen digitaal archief, waarin de gedigitaliseerde films uit de collectie, evenals de digital born nieuwe aanwinsten, worden opgenomen. Ook het hergebruik van de collectie (presentatie en uitlevering van fragmenten) is inmiddels grotendeels digitaal. Om de risico's van dataverlies en datacorruptie te beperken heeft EYE procedures opgesteld met betrekking tot de beveiliging en het maken van backups.

Voor het digitale archief wordt gewerkt aan certificering (zie datasealofapproval.org), met als doel de kwaliteit van het archief te borgen.

Circa de helft van de baten van EYE komt uit subsidies, met name van het Rijk. Tot en met 2020 is EYE van deze inkomstenstroom verzekerd. Het grootste risico met betrekking tot het behoud van subsidies is dat er andere politieke keuzes gemaakt gaan worden, waardoor de subsidies voor cultuur in het algemeen, of die voor EYE in het bijzonder, onder druk komen te staan.

Ook is het mogelijk dat de discussie over de herinvoering van het hoge btw-tarief weer opblaait. Verhoging kan grote nadelige gevolgen hebben voor de kaartverkoop, als ook voor de inkomsten ten behoeve van de uitvoering van de activiteiten in het kader van het zogenaamde BTW Convenant. EYE heeft slechts beperkte mogelijkheden om op dit soort risico's invloed uit te oefenen.

EYE oefent, binnen haar mogelijkheden, wel invloed uit door goede relaties te onderhouden met het ambtelijk apparaat, adviescolleges, zoals de Raad voor Cultuur en met vertegenwoordigers van de politiek door hen van relevante informatie te voorzien. Ook is EYE aangesloten bij de diverse belangen- en beroepsverenigingen (onder meer Kunsten '92 en de Museumvereniging), die ieder op hun eigen terrein proberen invloed uit te oefenen op de politiek.

De afzetmarkt voor de door EYE georganiseerde activiteiten, die inkomsten genereren, is divers en bestaat uit publiek (cultureel geïnteresseerd, film-liefhebbers, dagje-uit, toeristen) en professionals (*decision makers* bij onderwijsinstellingen, studenten, filmvertoners, bedrijven). Ten aanzien van inkomsten uit kaartverkoop kan worden opgemerkt dat zowel het museum- als filmbezoek landelijk al jaren een opgaande trend vertonen. Daarbij is het ook gunstig dat de economie weer in de lift zit, waardoor er ook meer

wordt uitgegeven aan vrijetijdsbesteding.

Daarnaast is de locatie van EYE in Amsterdam Noord volop in ontwikkeling. Rondom EYE hebben in 2016 diverse instellingen de deuren geopend (AHK, Look-out, diverse horeca in Adam-Toren). In 2017 (B'mine woontoren, nog meer horeca in de toren) en in de komende jaren (Fly over Holland, Maritim hotel) wordt het culturele en commerciële aanbod verder uitgebreid. Dit maakt de noordelijke IJ-oever nog aantrekkelijker, waardoor er -bijna gegarandeerd- een continue bezoekersstroom naar het gebied komt. Natuurlijk brengt concurrentie ook risico's met zich mee.

Zo kunnen de 300.000 bezoekers waar Fly over Holland naar streeft, straks kiezen uit diverse horecagelegenheden in de buurt. De uitdaging voor EYE is om een deel van het nieuwe publiek in huis te krijgen.

Voor de professionele markt geldt dat het concurrerende aanbod ook erg groot is. EYE onderhoudt daarom contacten met de relevante netwerken (bv. Amsterdam Marketing), houdt zich op de hoogte van actuele ontwikkelingen en neemt deel aan klankbordgroepen.

Het eigen vermogen van EYE bestaat uit een aantal geormerkte bestemmingsreserves, het bestemmingsfonds Melbourne Cooper en een algemene reserve. Deze reserve is bedoeld om o.a. in beperkte mate terugloop van publieksinkomsten en/of subsidies op te vangen.

EYE streeft in haar begroting jaarlijks naar evenwicht tussen inkomsten en uitgaven en zal een eventueel surplus reserveren om in de toekomst tegenvallers te kunnen opvangen.

Zowel voor het algemene publiek, als voor professionele gebruikers (met name zaalhuurders) is een goede bereikbaarheid van groot belang (o.a. bewegwijzering, parkeervoorziening auto's en fietsen). EYE neemt deel aan de diverse overleggen over, onder meer de inrichting van het gebied Overhoeks en over de verbindingen tussen de stadsdelen over het IJ. Met name dit laatste onderwerp staat inmiddels hoog op de agenda van het Amsterdamse stadsbestuur.

EYE heeft vorig jaar het museumgebouw aangekocht en is nu verantwoordelijk voor het onderhoud van het gehele pand. Hiervoor is door een externe adviseur een meerjaren onderhoudsplan opgesteld, dat periodiek geüpdatet wordt. Op basis van dit plan vormt EYE een voorziening voor groot onderhoud. Voor de aankoop van het museumgebouw heeft EYE een hypotheek met een looptijd van 30 jaar afgesloten bij het Rijk en een vierjarige lening bij de Triodosbank.

De rente voor deze leningen is voor de gehele looptijd vastgelegd.

Voor de financiering van de lopende activiteiten hoeft EYE geen gebruik te maken van een krediet-faciliteit, aangezien de eigen liquide middelen toereikend zijn.

EYE heeft een liquiditeitsbegroting die per kwartaal geactualiseerd wordt. De activiteiten en daaruit voortvloeiende baten en lasten zijn gelijkmatig over het jaar verspreid.

De subsidies, die meer dan de helft van de baten uitmaken, worden per kwartaal op een vast moment uitbetaald. EYE is voor de huurbetaling (nu nog alleen voor het collectiecentrum, voorheen ook voor het museumgebouw) overeengekomen dat deze pas na ontvangst van de subsidies verplicht is.

De grote investeringen die gedaan moesten worden bij ingebruikname van de nieuwe gebouwen (met name in losse inrichting en casco afwerking) zijn voor een groot deel gefinancierd vanuit incidentele middelen: de winst die door EYE geboekt is op de verkoop van vastgoed en de extra subsidies die door diverse overheden zijn verstrekt. Mocht EYE in de toekomst weer tot grote investeringen over moeten gaan, dan zal wederom naar incidentele ondersteuning gezocht worden.

De verzekeringsportefeuille bestaat uit onder meer uit:

Brand (uitgebreid):

- * all risk: opstal, inventaris, huurdersbelang
- * premier risque: filmcollectie, non-filmcollectie en exploitatiekosten

Aansprakelijkheid: bedrijven, WEGAS, bestuurders

Ongevallen (collectief)

Kunst en transport

De portefeuille wordt jaarlijks, of zoveel vaker als nodig is, getoetst in samenwerking met een externe assurantieadviseur.

Code Cultural Governance

In overeenstemming met de Code Cultural Governance is bij de samenstelling van de Raad van Toezicht scherp gelet op de expertises, diversiteit en onafhankelijkheid van de leden. De Raad van Toezicht heeft in 2016 vijf maal vergaderd en eenmaal met de ondernemingsraad. De Raad heeft zichzelf -zonder aanwezigheid van derden- in december 2016 geëvalueerd. Tevens heeft een functioneringsgesprek met de directeur/bestuurder plaats gevonden. De Raad hanteert een rooster van optreden, als gevolg waarvan de komende jaren wisselingen zullen optreden.

Code Culturele Diversiteit

EYE onderschrijft het belang van de Code Culturele Diversiteit. Dit houdt in dat EYE streeft naar een grotere diversiteit in zaken als programmering, personeel, partners en publiciteit en marketing. Een voorbeeld is de samenwerking met Vluchtelingenwerk bij het plaatsen van statushouders. Maar ook in de programmering probeert EYE – vanuit artistiek-inhoudelijke uitgangspunten – stappen te maken. In 2017 staat het Syrian New Wave filmfestival op stapel. Bij de selectie van personeel zal EYE meer en meer gebruikmaken van netwerken en platforms waar potentieel personeel (en leden van de RvT) met een biculturele achtergrond te vinden zijn.

Samenstelling Raad van Toezicht

Naam leden	Aanvang	1e termijn	2e termijn
Alexander Rinnooy Kan	2-10-2012	2-10-2015	2-10-2018
Siebe van Elsloo	2-10-2012	2-10-2015	2-10-2018
Hermine Voûte	2-10-2012	2-10-2015	2-10-2017
Caroline Princen	2-10-2012	2-10-2015	2-10-2018
Robbert Aarts	2-10-2012	2-10-2015	2-10-2017
Lex ter Braak	11-12-2015	11-12-2018	
William Urrichio	28-09-2016	28-09-2019	

Colofon

Jaarverslag EYE Filmmuseum 2016

Ontwerp: Joseph Plateau, Amsterdam

Eindredactie: Michiel de Rooij & Hannah van der Poel

Redacteuren: Sandra den Hamer, Ido Abram,
Stan Spijkerman, Jaap Guldemon, Frank Roumen,
Gerdien Smit, Giovanna Fossati, Marjolijn
Bronkhuyzen, Erik Mund, Florine Wiebenga.

Amsterdam, 2017

foto: © Martin Hoogendoorn

foto's: © Martin Hoogendoorn

Bijlage

EYE is in 2016 o.a. ondersteund door:

Partners

Rabobank

≠ Solvinity.

Fondsen

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

FONDS 21

Paddy and Joan Leigh Fermor Arts Fund
EU Media Distribution
Metamorfose
Freek en Hella de Jonge Foundation
Competitiveness and Innovation framework
Programme
NVBF
FDN
Stichting Jovaro

EYE dankt de leden van:

A

Het U&EYE fonds

Robbert Aarts en Barbara Vrielink
Anneke & Martijn
Arie en Maria Smit - Antons
Hester & Aart Barkey Wolf
Beppe Kessler en Gijs van der Ham
Berg & Soeters
Toos Bonebakker-Maas
Peter Bulters
Jack Berk & Marije de Haas
Irene Blauwkuip
Nollie van Berge
Chris van den Berge
Annelies en Kees Boijenk
BeamSystems
Coba Bentinck

A.M. Born
Sandra Chedi
Ivo Bozon
Christiaan de Brauw & Liza Hoesbergen
Melle Daamen
Mervyn ten Dam
Rob Defares
Jean Desmet
Willemijn van Dommelen
Ad en Sietske Ebus
Hans & Jakop Eksteen Maarschalk
Frank Elion
Edwin en Jolanda van den Elst-Roelevink
Joop en Janine van den Ende
Emile Fallaux
De Familie Film & TV
Marry de Gaay Fortman
Monica en Berend Jan Galer-Beugel
Serge Gijrath
Marjan Goslings
Job Gosschalk
Caroline van den Haak
Wesley ter Haar
Norbert ter Hall en Robert Alberdingk Thijm
Mieke Hassing
Noëlle Haitzma
Ferdinand ter Heide
Vanessa Henneman
Harmen en Evelien Holtrop
Francine Houben & Hans Andersson
Daniël Hubbeling
Rietje en Harry Hunnekens
Mardou Jacobs
JCGBS
Jan Eilander & Meike de Jong
Freek en Hella de Jonge
Johan Kleyn
Jan Klooster
Bessel Kok
Will Koopman
Willem F. Korthals Altes
Winifred Krekel en Evert-Jan Henrichs
Jannie Langbroek
Paul & Stephan de Leeuw-Nugter
Frank en Simone Leijdesdorff-Brummelhuis
Robert-Jan Lijdsman
Herman Lohman
Guus en Tessa Loomans
Bart Lubbers
Anne en Simon Lut
A. en Ch. Maljers -van Erven Dorens
De Mareltjes
Herbert von Meijenfheldt
M&M&W Meijer
Hans en Marjoke Mersmann
Koojsje Mulders

Patrick Munsters
Sijbolt Noorda
Marc Noyons
Alexander Odle
Wouter Overhaus
Pauline & Rob
Hanno & Lieke Plate
Max van Praag
Entertainment & Publishing Services Amsterdam BV
Maud & Bas Rachman
Trix Reijn & René Kieff
Familie Ribbink-van den Hoek
Alexander Rinnooy Kan & Eva van der Dussen
Fred Salomon & Tootje Polak
Martijn en Jeannette Sanders
Paul Schaink
Peter Schalken & Elisabeth Janssen
Wepko Scheltema
Fam. Van Schooten-Glasz
Anja & Jeroen van Schooten
Steven & Marjolaine Schuit
Ger Schutte
Sigma Pictures M & G van Heijningen
Harre en Loes Slokkers
Iskander Smit
het Familie Staal Fonds
Willem Stevens
Mijntje Strengholt
Pieter Teerling & Janneke Hooijberg
Marja Tiebout & Leo de Sonnevillie
Veronique Swinkels
Margit Thijn
Babette Treumann & Ryclef Rienstra
Monique van de Ven & Edwin de Vries
Wolter Wefers Bettink en Marth Craandijk
Hans de Weers & Judith Hees
Harry & Jennifer Westers
Marlene Wickel
Marielle Wiegmans
Els de Wind
Caspar van der Woude
Wulf
Robi Valkhoff
Xandra Verscheure
Kees en Cora van Vloten
Patty Voorsmit
Hermine Voûte
Gamila Ylstra
Familie Drs. Cor van Zadelhoff
Zeevonk
Gemma Zwaard
Plus anonieme deelnemers

B

De Business Club

AA Media Group
Action Freight
Bakker CrossMedia
Bouwbedrijf M.J. de Nijs & Zonen
Beam systems
ENGIE
De Nederlandsche Bank
Deloitte
DTZ Zadelhoff
Gom
Overhoeks Development Management
Konica Minolta
Leaseplan
Motivaction
Rabobank Amsterdam
Select Catering
Monalyse
Hill+Knowlton Strategies
Meijburg & Co
Join the Pipe

C

De EYE Society

EYE Filmmuseum
Amsterdam

Bestuursverslag

2016

www.eyefilm.nl